POJEDINI BROJ 1.5 — POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС — MOSLIMISCHES WOCHENBLATT — HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata: Godišnja . . . . Din 72·— ; Polugodišnja . . Din 36·— ; Tromjesečna . . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 7/I

Izlazi svakog petka

God. II. | Pretplata za inostranstvo Godišnje Din 120·— | 17. januara 1936. Sarajevo 22. ševvala 1354. | Rukopisi se primaju do utorka o podne | Br. 16.

Alkohol - smrtni neprijatelj čovjekov

Islam je svojim sljedbenicima najstrožije zabranio upotrebu alkohola, toga najvećeg dušmanina čovjekova. Naša uzvišena vjera je odredila čovjeku u životu visok poziv, postavila ga gospodarom ove planete i naredila mu da strogo čuva svoje ljudsko dostojanstvo i svoju umnu i tjelesnu snagu, da bi mogao svoj visoki poziv ispuniti. Čovjek se u životu mora klonuti svega, što bi ga moglo poniziti i što bi moglo prouzročiti slabljenje njegovih kako umnih tako i tjelesnih snaga. Alkohol svojim djelovanjem je najveća zapreka, koja mu smeta da potpuno zadovolji svome ljudskom pozivu, to je najstrašniji neprijatelj čovjekov. Zato Svemogući Allah nam u Kuranu kaže:

»O vjernici! Zaista je piće, kockanje, klanje žrtava (poganskih) na žrtvenicima i gatanje sa streljicama nečisto djelo satanino. Klonite se toga da bi ste bili spašeni. — Sotona želi da sa pićem i kockanjem ubaci među vas neprijateljstvo i mržnju i odvrati vas da se sjećate na Boga i da klanjate. Pa zar se vi nećete toga proći!«

Po zapovijedi, koja nam se tako otvoreno naređuje, ovom velikom kuranskom zapovjedi muslimani bi se morali najstrožije čuvati ovog svoga opasnog dušmanina. Ali nažalost mi vidimo da je stanje obratno. Onima, kojima se to najstrožije zabranjuje, kojima se naređuje da do najviše mjere čuvaju i poštuju svoje ljudsko dostojanstvo, oni su najviše ogrezli u tom teškom zlu. Upravo je bolna pojava gledati naš svijet kako je ogrezao u to strašno zlo. Alkohol i kockanje su dnevna pojava našeg života. Ljudi su se s tim srasli i kao da se ne mogu od toga rastati. Ali to je prosta laž i umišljanje koje nema nikakvog oslonca. Ako pogledamo te naše ljude koji su se na svoju nesreću odali tome poroku, vidjećemo da se oni za vrijeme mubarek ramazanskih dana prolaze toga zla, ali čim su ti dani prošli oni odmah počinju po svojoj staroj navici, da piju. Čudna je to stvar. Može se čitav Ramazan bez toga biti i ramazanski dani blagotvorno djeluju na njih, ali čim su ti dani prošli nestaje njihovog blagotvornog utjecaja. To je znak slabe volje koja nije nikako u skladu sa uzvišenim islamskim učenjem, niti je u skladu sa životom i radom istinskog muslimana. To je najveće društveno zlo, koje s glave tuče našu zajednicu, potomstvo ubija i u njemu uništava sve produktivne snage i sposobnosti. Upravo je neprocjenjiva šteta kako moralna tako i materijalna, koju alkohol našoj zajednici nanosi. Svake godine ne nekoliko miliona, nego nekoliko desetina miliona proždere taj strašni demon, taj naš najveći dušmanin. Naši ljudi ubijaju zdravlje, ubijaju i svoju dušu, ubijaju svoj ponos i svoje ljudsko dostojanstvo, i to još sa skupim parama plaćaju. Zar ima većeg nerazumijevanja od toga! Zar može biti većeg dokaza da mi neshvaćamo sadržinu i suštinu svoje uzvišene vjere! Velik dio našega svijeta pije i kocka se, uništava svoje egzistenciju i egzistenciju svoje porodice. Krši Božiju zapovijed i sam sebe baca u strašan ponor i provaliju, Svemogući Allah kaže da je piće i kockanje najgnjusnije djelo satanino. Strogo naređuje sljedbenicima Islama da se klonu toga gnjusnog i nevaljalog djela. Kaže da će biti sretni onda ako se toga prođu i okane. I to je zaista jedna velika i neoboriva istina.

Muslimani za to gnjusno i nevaljalo djelo potroše desetine miliona teškom mukom zarađenih para. A kad bi samo petinu toga novca potrošili na svoje vjersko, kulturno i ekonomsko podizanje za kratko vrijeme bi se preporodili i naša zajednica bi bila jaka, bogata i poštovana. Mi bismo postali pravi muslimani, ponosni na svoju vjeru i na svoju zajednicu. Ali šta vidimo da se događa. Mjesto blagostanja u zajednici, mjesto sreće i zadovoljstva, mjesto ljubavi i samosvijesti vidimo teške posljedice, koje taj strašni dušmanin u našu zajednicu unosi. Svemogući Allah kaže da satana sa svojim gnjusnim djelom među nas unosi neprijateljstvo i mržnju, odvraća nas da se sjećamo na Boga koji nam sve daje i koji nas poučava kako treba da živimo i da postanemo savršeni ljudi. Odvraća nas da se u molitvama obratimo samo Njemu i tako svoj čovječanski ponos i svoje čovječansko dostojanstvo potpuno sačuvamo. Bog nam kaže da se toga bezuvjetno moramo klonuti i da je to najveće zlo, koje nas vodi u potpunu nesreću i propast.

Ovo veliko narodno zlo koje bije našu zajednicu treba svim sredstvima i najenergičnije pobijati. Dužnost je svih nas da svakog našeg brata pomognemo da se on okani ovog teškog zla. Trezvenost kao najveću zapovijed Islama treba propagirati svugdje i na svakom mjestu. Naročito naša ilmija koja je pozvana da naš svijet poučava svemu onomu što će ga dovesti do sreće, treba da stupi u najoštriju borbu i svima sredstvima nastoji pobijati ovo veliko zlo koje se među nama udomaćilo. Našu omladinu treba okupljati u trezvenim udruženjima i iščupati je iz smrdljivih mehana i sumnjivih zabavišta. Omladina je naša snaga, u njojzi leži budućnost Islama i nju naročito treba oteti prokletom utjecaju alkohola. Zato u svim našim mjestima treba osnivati trezvena udruženja koja će našu omladinu odvikavati od te zle navike, narodu povratiti njegov najdragocjeniji kapital i zajednici osigurati njezinu budućnost. Zato prionimo svi poslu, spasavajmo se ovog svog teškog dušmanina, pokažimo da smo pravi i istinski muslimani, da poštujemo i čuvamo vjeru, da je volimo i da smo prožeti ljubavlju prema svom velikom Stvoritelju i Islamu.

POVLASTICA NA ŽELJEZNICAMA ZA MUALLIME.

Na molbu Udruženja muallima u Tuzli g. Ministar saobraćaja je odobrio 50 posto povlastice na državnim željeznicama i parobrodima muallimima mektebi-ibtidaija u našoj Kraljevini. Pozivaju se svi muallimi da ukoliko koji reflektira na ovu povlaštenu vožnju da pošalje udruženju muallima u Tuzlu svoju noviju fotografiju. Osim toga treba poslati taksu od 5 dinara i 10 dinara u gotovu za ispostavljanje legitimacije.

Iz kancelarije Udruženja muallima.

Jačanje i podizanje privrede

Mi smo muslimani u privrednom razvitku mnogo zaostali iza naše braće sugrađana drugih vjera. Nedostaje nam u privrednom radu zdrave inicijative, nema dovoljne zajedničke saradnje naših privrednih krugova i čitava privredna djelatnost je najvećim dijelom individualnog karaktera. Kao velika smetnja razvitku naših privrednika je nedostatak kreditnih ustanova, koje bi omogućavale intenzivniji razvitak našoj privredi. Dakle glavne kočnice slabom razvoju naše privrede je nedostatak kolektivne saradnje i vlastitog kredita. U koliko je u ovom pravcu u prošlosti i činjeno, to je radi toga, što to nije bilo vođeno sa punim poznavanjem stvari, doživilo potpuni slom. Glavna odlika naših starih privrednika je bila međusobno povjerenje i međusobno pomaganje. Kreditno je poslovanje bilo postavljeno na jednoj savršeno moralnoj i islamskoj bazi i materijalno jači, koji su raspolagali gotovinom tražili su one, kojima će svojim beskamatnim pozajmicama pomoći. To se je sve radilo u punom povjerenju i vladalo je nevjerojatno pouzdanje u sigurnost poslova kako vjerovnika tako i dužnika, jer su i jedni i drugi bili ispunjeni željom da to povjerenje održe do krajne granice. Osim toga među našim starim privrednicima je postojao i sistem zajedničkog rada ili takozvani širket, te se na takav način mogao mobilisati i veći kapital za poslove koji su trebali veće kapitale. Dakle kako vidimo, naša privreda u prošlosti je imala sve uslove za napredovanje, jer je bila postavljena na čvrstim moralnim principima. Vladao je princip punog povjerenja i zajedničkog pomaganja i to je kod svih smatrano kao apsolutna potreba privrednog rada. Kapitalom jači su smatrali da je to njihova dužnost ako imaju raspoloživih sredstava, da ih daju onima kojima su potrebna ta sredstva, jer tako pomažu privredni napredak, a time i sebe jačaju. Njima nisu trebale kamate na kapital, jer su oni mnogo više dobivali tim što su svoj kapital bezkamatno ulažući u privredu nju jačali, privredni stalež učinili aktivnim i sposobnim, a time i sebi pomagali. Dakle privredni život naših starih koji su bili vrlo dobri privrednici, zasnivao se na načelima visokog privrednog morala, koji nas zadivljuje. Taj rad naših privrednika u prošlosti traži dulji i iscrpniji studij, da bi mogli temeljito proučiti metode njihovog uspješnog rada.

Dakle kako vidimo privreda među našim muslimanskim elementom u prošlosti je bila zasnivana na savršenim moralnim temeljima, gdje je u prvom redu dolazio u obzir razvitak čitave privrede a istom kasnije interesi pojedinaca. Ovakav način privrednog rada i privredne djelatnosti savršeno je funkcionisao sve do okupacije Bosne i Hercegovine, ali po okupaciji Bosne po Austriji, prilike su se počele mijenjati, dok velikim svjetskim ratom nijesu dobile potpuno drugi oblik. U prvim godinama ovog stoljeća među našim privrednicima bila se je pojavila akcija, da se naš privredni rad postavi na t. zv. savremeniju bazu. Pristupilo se je tome radu bez da su se temeljito ispitale prilike i okolnosti pod kojima bi taj savremeni privredni rad mogao kod nas djelovati. Malo po malo su zabacivane one stare prokušane metode rada, uzajmnog povjerenja, međusobne pomoći i prešlo se na sistem evropskog privrednog djelovanja, koji je našim privrednicima bio potpuno nov. Nestajanjem povjerenja bezuvjetno se pokazala potreba, da se pristupi njenoj obnovi u drugom pravcu, ali kako smo naglasili, to pitanje nije bilo temeljito ispitano. Počele su nicati nove kreditne ustanove, male i velike banke, koje su pokazivale i nekih vanjskih rezultata. Nedostatak je bio što i naši privrednici nijesu bili upućeni potpuno u moderan način privrednog života, da bi tako mogli te novostvorene kreditne ustanove onako iskoristiti, kako bi to bilo od interesa za samu privredu. Naš privredni svijet ostao je pri starom načinu privrednog rada i vrlo malo se je nalazilo pojedinaca, koji su krenuli novim putevima privrednog života. Posljedice toga rada su svima nama potpuno jasne i to je našu privredu dovelo u čor-sokak. Naši privrednici se nijesu spremali da odgoje savremeni privredni podmladak, koji bi našu privredu poveo progresu i oživio je. Radi toga je došlo do ovih teških prilika. Privrednici nijesu bili upućeni u načine modernog privređivanja niti vođenju privrednih kreditnih ustanova, pa su radi toga nedovoljnog nadzora od strane samih naših privrednika kao cjeline sve te kreditne ustanove svršile sa neuspjehom. Desetine miliona narodnih ušteđevina je propalo i nestalo je onoga što se je stoljećima štedilo. Oni koji su vodili te ustanove, nijesu ih postavili na solidnu privrednu bazu i radi toga pred historijom nose odgovornost, a naš privredni dvijet je odgovoran u toliko što nije više posvećivao pažnje radu tih privrednih kreditnih ustanova.

Danas imamo situaciju u privrednom životu vrlo tešku. Nestalo je onog patrijarhalnog povjerenja i međusobnog pomaganja, propale su od reda sve naše kreditne ustanove i tako se naš privrednik našao u očajnom stanju. Danas su privrednici upućeni svaki sam na sebe. Sve je učmalo i bez inicijative. Svak gleda neku pomoć sa strane, a niko neće da vidi da se naša privreda može obnoviti samo onda, ako naši privrednici stvore uzajamno povjerenje i jedni drugima se približe. Ekonomska snaga naših privrednika je danas slaba, radi ovih teških prilika je skoro i nemoguće povesti kakvu širu akciju. Ali to ne smije biti smetnja radu. Život mora kročiti naprijed i naši privrednici se moraju otrijezniti. Uvjet tome preporodu našeg privrednog svijeta je pristupanje zajedničkoj saradnji, međusobno upoznavanje i stvaranje užih krugova privrednika, koji međusobno stoje u intimnijim vezama da u izvjesnim privrednim pothvatima zajednički istupe. Ovako uži krugovi privrednika sa svojim udruženim kapitalima mogli bi mnogo pomoći našem privrednom progresu i ubrzati uspjehe. Osim toga među samim privrednicima mora se razviti smisao zadrugarske saradnje, da svi zajednički stvore jednu jaku kreditnu ustanovu u kojoj će biti svi domaćini, o kojoj će se svi starati i

koju će svi zajedničkim silama voditi.

Važno pitanje je za privredni uspjeh i jačanje naše privredne snage, odgajanje solidnog privrednog podmlatka. Tu smo do danas pokazali vrlo malo razumijevanja i to je jedna velika smetnja, koja će se u budućnosti osjetiti. Tome radu treba energično i planski pristupiti. Muslimansko zanatlijsko udruženje »Hurijet« u Sarajevu dugo vremena vrši uspješnu i pohvalnu akciju, odgajajući specijalno zanatlijski podmladak. Ali ovo društvo uz pomoć naših privrednika svih grana trebalo bi taj rad razviti u još većoj mjeri. Bezuvjetno bi bilo potrebna da »Hurijet« stupi u zajedničku saradnju sa »Hrvatskim Radišom« i »Privrednikom« i tako omogući izobrazbu naše privredne omladine i u jačim privrednim centrima naše Kraljevine u kojima »Hurijet« nije u mogućnosti da djeluje onako, kako bi to trebalo. Solidno odgojen privredni podmladak je najbolja garancija privrednim uspjesima budućnosti i to je pitanje o kome treba ozbiljno povesti računa. Čitavu našu privrednu radinost treba što jače povećati i naše privrednike što čvršće međusobno povezati. Privredno i ekonomski jak narod može zadovoljiti svim svojim potrebama i samo može tako osigurati i obezbijediti svoju egzistenciju.

Ovdje smo ukratko istakli sve nedaće koje tište naš privredni život, pa ćemo u buduće ova pitanja i detaljnije obraditi, a molimo naše privrednike da nam u ovom pravcu budu pri ruci, jer će nam njihova pomoć biti dragocjena, a osim toga i od opšte koristi za zajednicu.

Derviši

(Povodom dvaju napisa beogradske »Narodne Odbrane«.)

U »Islamskom Svijetu« od 8. III. 1935. broj 132. pod naslovom »Zašto šuti Ulema medžlis u Sarajevu?«, napisao sam članak i u istom među ostalim upozorio na netolerantno pisanje nekih novina i časopisa o dervišima i tarikatima. Tada sam citirao i podvrgao kritici neumjesno pisanje časopisa »Narodna Odbrana« od 17 II. 1935. broj 7.

Držeći se one poznate: »Kada i protivnik istinu rekne, ona mu se mora priznati«, to ovaj put moram sa zahvalnošću konstatirati zadnje pisanje »Narodne Odbrane« o dervišima u svom 52. broju od 29. XII. 1935. g. i ako u prvom dijelu tog napisa, kako mi izgleda iz nepoznavanja stvari na laički se način opisuje derviški obred, mukabela, dočim gdje se govori o dervišima i derviškom pravcu članak napisan je vrlo sabrano i dobro osim nekih iznimaka.

Člankopisac g. S. Stefanović, između ostalog kaže:

»Videti derviše — oh, to je egzotično!

»U stvari: prosvetnu ulogu koju su manastiri odigrali u kršćanskom svetu, odgovara ulozi tekija kod muslimanskog sveta. Tekija je propovedaonica jednog visokog čovečanskog morala. U tekiji možete naći iskristalisane misli. Filozofske izreke. Čak filozofske sisteme. Naš orientalista g. Gliša Elezović, koji je odličan poznavalac derviških redova veli: »Tekije su nekada bile kuće za vaspitanje, to je dom prosvete«.

»Svi su derviši bili dužni da se staraju da očiste dušu svoju i srce. Pri tom svaki red derviša ima još radi svoga duševnog usavršavanja da krasi sebe: uzdržavanjem, lišavanjem sebe svih tjelesnih zadovoljstava izdvajanjem od sveta i nada sve to, još izvršavanjem dobrovoljnog mučenja postom, putovanjem i stranstvovanjem.

»Derviši su ljudi koji sebe uzdižu duhovno. Uzdižući sebe, uzdižu čoveka. Moral derviša je na visokom stupnju. Sama pomisao na zločin jeste prestup. Licemer i farizej ne može da stupi u derviški red. Derviš — to je velika vera. Asketska volja. Čista duša i srce. Derviš postaje samo čovek koji žudi za znanjem i traži istinu«.

»Sen seni bak, sen seni
Gjerek isen sen sana
Sen seni bilmejindže
bulamazsin sen seni
(Ti sebe gledaj ti sebe
ako si istina ti sebi
Dok ne poznaš sebe
nemožeš naći sebe«.)

Prevod g. G. Elezovića.

»Kada derviš upozna sebe i ugleda sebe, kada se delom i stvarnošću uzdigne do filozofa, on proučava ljude. Putuje. Mudruje.

»Tekija — obitavalište derviša izvor je mudrosti. Mjesto gdje se stvara istinski čovek.

Zato:

»Dervišu šta će oružje?
U rukama mu derviško oružje
na glavi mu ćulah!
Gdje zanoći tu osvane —
Hu! sam kao rob božji idem!«

***

»Srce je ogledalo Allahovo,
Nemoj kidati ničije srce
Ono je popriště Božje ljubavi
Nemoj kidati ničije srce.

»Ne formom već direktnim dodirom upoznavati stvari. Diskusija, dialog, putovanja, dodir sa ljudima — to je metod kojim se derviši duhovno uzdižu do filozofa.

»Govori se i piše, kako derviši žive raskalašeno i mnogo piju. Istina je da u svakom žitu ima kukolja. Istina je da derviši piju. Ali onaj derviš, koji se u piću sroza do nečoveka biva anatemisan.

»Derviši su smerni.

»Derviši su ljudi filozofi — koji su dobrovoljno primili siromaštvo.

»Resulullah je rekao: Siromaštvo je moj ponos.

»Derviški pesnik Junus Emre veli: — Ovo moje srce na ovom svetu nađe diku u uboštvu...

»Zato: Hak gjetire, vele derviši — Daće Bog.

»U običajnom životu derviši kao i obični ljudi puše i misle o hlebu svakidanjem. Odlaze u kafanu, ako samo imaju da plate kafu. Razgovaraju sa drugim ljudima o dnevnim brigama i o hlebu nasušnom. Razgovaraju pametno. Razborito. Misaono. Objašnjavaju na svoj način sve društvene pojave. Okolina ih sluša i divi se njihovom mudrovanju, kao što se divi njihovom verskom obredu i izdržljivosti njihovih tela«.

Nadalje g. člankopisac pri kraju svoga napisa, hoće da nam u živoj slici prikaže skromnost derviša te uzima kao primer nekog derviša Daut Saliha, koga je susreo prije početka mukabele u Rifaijskoj tekiji u Skoplju. Taj derviš mu je rekao, da on od Allaha dž. š. traži samo jednu anteriju, jednu zlatnu liru, jedan hleb, te da dobro proda tovar drva, kojeg je sa sela doveo. Pa ipak da ovaj derviš prilikom zikra, posve zaboravlja i na ove svoje najskromnije želje.

Člankopisac kaže:

»Gospodaru, moli Daut, daj mi Gospodaru, jednu anteriju, jednu liru leba i učini Gospodaru da dobro prodam tovar drva.

»Tovar drva 10 dinara. — Uh, bre Daute, pare su to!

» dok Daut moli, dok derviši pevaju i dozivaju Allaha jedan derviš se već pola časa kao čigra okreće:

»— Hu, hu, hu! Daut pada u verski zanos i zaboravljajući na sebe na drva, viče Hu!

»Hu, hu, hu! Sve glasnije, sve gromkije.

»Hu, hu, hu! Ovo moje srce na ovom svetu nađe diku u uboštvu...

— Hu, hu, hu!«

***

Povodom gornjem napisa kao kuriozitet napominjem javašluk i nehajnost naših viših vjerskih vlasti. Ni do danas nije donešena Uredba o tarikatima na teritoriju Ulema medžlisa u Sarajevu, unatoč toga što je proteklo preko pet godina od kako je stupio na snagu Ustav IVZ. Kr. Jugoslavije prema kojem se je morala spomenuta uredba donijeti. Ova je Uredba donešena za pripadnike tarikata na teritoriji Ulema medžlisa u Skoplju još prije dvije godine, a kod nas je eto još nema. Adžeba!!!

Fa'tebiru!

Ibni Adem.

POSTAVLJEN.

Riješenjem Ministra šuma i rudnika, postavljen je Bego A. Čelik, za potšumara IX. gr. kod Direkcije drž. rudar. preduzeća u Sarajevu.

Gradnja mekteba-ibtidaije u Ko.orskom

Početkom jeseni naši valjani i pobožni Kotorani odlučili su se na izgradnju jednog kulturnog hrama više, a to je mektebi ibtidaijja.

I ako je to najjači naš džemat ovoga sreza, koji je dobio Imamat, ipak time nije likvidiran spor oko donjega i gornjega džemata. Da bi se to jednom povoljno svršilo, gornji džemat je odlučio se na ovaj veliki pothvat kako bi ova izgradnja mekteba bila među njima kao vidljiv spomen mira, sloge i ljubavi. Hvale vrijedni imam Omer ef. Taletović, koji je skoro ovamo došao, na mnoge prigovore v. m. povjerenstva iz Dervente, ozbiljno se latio posla, te je na prvom sastanku izabrao Građevni odbor sa slijedećim ličnostima: Taletović Omer ef., predsjednik; Mula Ramo Halilović, potpredsjednik; Mujaga Jazavac, blagajnik; Muharemaga Pujagić, tajnik; a odbornici: Sulejman Omerčević, Alaga Mrkonjić, Hasan Vošanović i Selmo Mrkaljević, svi iz G. džemata Kotorsko. Zdušno su se latili prihvaćenog posla gornje džematlije, te su oko 15.000.— Din. međusobno sakupili, te proširili svoj rad i od donjodžematlija sakupili oko 10.000.— Din. što u gotovu, a što u naravi. Mekteb je američkom brzinom sagrađen, te je već u jednoj sobi i nastava otpočela. Divno je to bilo vidjeti kako svijesne džematlije oduševljeno ovome hairli poslu pristupaju i podižu zgradu na dva sprata potpuno sposoban za mektebi-ibtidaiju.

Koliko je ovaj džemat za vjeru oduševljen dovoljno je samo ovo istaknuti. Prilikom ramazani šerifa u džematu Kotorskom klanjala se teravija na 22 mjesta osim dviju džamija, pa su oni u 1928. god. izgradili divnu džamiju u čijoj se blizini danas nalazi i ovaj veliki mekteb, te kako su ove džematlije poučavane svojim vjerskim starješinama, da je potrebito podizati prvo mektebe, pa onda džamije, tako su se oni nakon 8 godina uvjerili i odlučili na ovaj kulturni hram, gdje se uče i odgajaju naša dječica i spremaju za pobožne džematlije. Naučivši se u mektebu svemu što je dobro da se radi, a zlo što je da se ne smije raditi, naša dječica to će do kraja svoga života u sebi držati. Upoznavši važnost mekteba zaključili su u džematskom medžlisu zatražiti od kompetentnih vlasti da se ovaj mekteb proglasi mektebi-ibtidaijom i postavi mu upraviteljem zaslužni imam i mualim Omer ef. Taletović.

Pozdravljajući ovu požrtvovnost i svijest naših Kotorana želimo im da ovaj vjerski hram bude rasadnica svakoga dobra i da posluži svojoj određenoj svrsi te da se i drugi u ovaj njihov plemeniti gest ugledaju, a pokretačima i glavnim podupiračima kao Omer ef., Mujagi Jazovcu i Mula Rami Haliloviću, neka je svaka hvala, čast i priznanje.

ODLIKOVAN.

Ukazom Kr. Namjesnika, odlikovan je g. Asim ef. Ugljen, predsjednik Okružnog suda u Sarajevu, ordenom Sv. Save III. reda.

PODLISTAK:

Kur'an

(Nastavak.)

Istaknuli smo da je Kur'an donio savršene principe o vjerovanju. Kao primjer ističemo da je Kur'an utvrdio načelo da je Bog u Svom biću savršen i nedostiživ razumom, te Njegovu bitnost razum nije u stanju shvatiti i dostignuti. Kao vrhunac u saznanju Božjeg bića je, steći spoznaju da je umom nemoguće spoznati Biće Božje. U Kur'anu se kaže: *»Ništa Njemu nije slično«. — »On zna šta je pred njima, šta je iza njih, a oni Ga (ljudi) ne mogu spoznati«. — »Pogledi Ga ne mogu dostignuti i zamjeriti«. — »On je prvi i posljednji, On je i na vani i u nutrašnjosti«.* — Jasno je da je ovo vrhunac onoga dokle je mogla filozofija doprijeti. Filozofija je svojim učenjem mogla utvrditi da Bog postoji, ali da razum nije u stanju shvatiti suštinu Njegovog Bića, niti predstaviti Njegov oblik. Veliki materijalistički filozofi kažu, da se Bog spoznaje po Njegovu bivstvovanju koje se očituje svugdje po djelatnosti Njegovih zakona i Njegovih snaga koje svudje djeluju.

Ljudska mašta u razdobljima umnog razvitka čovjekovog predstavljala je sebi Boga u raznim oblicima. Narodi su na razne načine Boga opisivali i prikazivali Ga. Ali Kur'an je tim maštanjima učinio konačno kraj, on je sva ta maštanja pobio i doviknuo svima koji su sebi bez osnova predočavali biće Božje i opisivali ga: stojte! Ovo je mjesto gdje se ljudska vlast ne može održati i gdje ljudi ne mogu stvarati nikakvih zaključaka i mišljenja. Do ove spoznaje o Bogu kako to muslimani vjeruju, konačno je došla i filozofija dvadesetog vijeka, koja je to shvaćanje o Bogu i prihvatila.

Među principe koje je Kur'an u islamskom vjerovanju uspostavio, a koji su bili ranije ljudima nepoznati spada i zabacivanje posredništva između Boga i ljudi i njihovog stvoritelja. Kod svih naroda i svih vjera bili su naročiti vođe, koji su ljudima presude izricali u pitanjima vjere i ljude uzimali na odgovornost i kažnjavali ih. U njihovim rukama su se nalazile vjerske knjige, oni su jedini imali pravo da ih tumače i objašnjavaju. Tome njihovom tumačenju se nije mogao niko oprijeti, niti ih ispravljati. Ti vođe ili svećenici su bili neprikosnoveni čuvari vjere, najveći vlastodršci koji su vladali ljudima, njihovu pamet i razbor podvrgavali svojim prohtjevima i željama. Kad je Kur'an objavljen ljudi su robovali prohtjevima nametnute svećeničke kaste, koja je u želji da zadrži u svojim rukama vlast nad ljudima podvrgla svojoj vlasti sve duhovne manifestacije ljudi i vjeru učinila sredstvom za održanje te svoje vlasti. Kur'an je razbio tu famu i čovjeka oslobodio duhovnog tutorstva svećeničke kaste. Kur'an se obratio izravno razumu ljudskom i to glasno i otvoreno, nagovještavajući slobodu duha i ističući u pitanju vjere gospodstvo i vlast razuma. U Kur'anu se kaže: *»Kada te upitaju Moji robovi o meni* (reci im) *Ja sam blizu. Odazivam se molitvi svakoga koji Mi se moli, kad Mi se bude molio«. — »Svako će biti pitan za ono što je radio. — Čovjek će dobiti samo onoliko, koliko se trudi i nastoji, a njegovo nastojanje će se vidjeti. Zatim će odgovarajućom nagradom biti nagrađen. — Oni govore: mi smo se pokoravali našim vođama i našim odličnicima, pa su nas oni s puta zaveli. Naš Bože, podaj im dvostruku kaznu i teško ih prokuni«.*

Sa ovim jasnim navodima, Kuran je utvrdio da u vjeri nema ni povlaštenog ni podvlaštenog, nema ni onih koji će se slijediti, niti onih koji će slijediti. Kur'an utvrđuje princip da ni sam Božji Poslanik nije onaj koji će upravljati i vladati ljudima. U Kur'anu se kaže: *»Ti nijesi njihov vlastodržac. — Ti nijesi nikakav silnik nad njima. — Ti nijesi njihov nadstojnik.«*

Pristaše raznih vjera su vjerovali da im mogu pomoći oni, koje su oni slijepo slijedili i zato su se oni obraćali na njih da im oni pomognu i udovolje njihovim molbama i željama. Kur'an je to vjerovanje pobio i istakao da im ne mogu ništa pomoći oni, koje oni slijede pa kaže kako oni govore ne razmišljajući: *»Mi smo našli nače očeve da ovako vjeruju i mi se upućujemo njihovim tragovima«. — »Gle! njihovi očevi nijesu ništa razumjevali, niti su se upućivali na pravi put«.* Kur'an ističe da će se oni, koji slijepo slijede, odricati se na Sudnjem danu svojih vođa, želeći se spasiti pa kaže: »I kada se budu odricali vođe svojih sljedbenika . . .«

Nadalje Kur'an ističe da će svako pokoljenje i svaki narod biti odgovoran za se i da mu neće ništa koristiti, a ni pomoći oni, koji su ga vodili. *»To je narod koji je izčezao i njega čeka što je zaslužio, a vas čeka što ste vi zaslužili. Vi nećete biti odgovorni za ono što su oni radili«.*

(Nastaviće se.)

O novom Iranu

Za iscrpan i savršen prikaz savremenog Irana i današnjeg njegovog razvoja i progresa trebalo bi napisati opširnu studiju sa vrlo dugim nastavcima, ali kako nam forma i opseg lista to ne dozvoljavaju, ovdje za sad za naše čitatelje donosimo sa ruskog neke podatke o ovoj temi, koja je iznesena u emigrantskom tatarskom organu »Šimali Kavkazija«, koji izlazi u Parizu i uređuje se u Varšavi, i to u kratko i u nekoliko redaka.

Pisati danas o životu savremenog Irana, znači pisati o njegovom veličanstvenom i rapidnom preporodu u pogledu njegova kulturno-socijalnog razvoja i napretka, koji se je realizovao pod mudrom vladom kralja kraljeva Riza Hana Pehlevije.

Posjetimo li današnji Iran, na prvom mjestu upasti će nam u oči rapidna evropeizacija njegovih starodrevnih gradova i sela. Ta europeizacija, u ostalom napreduje gigantskim koracima, tako da su gradovi i sela od nazad pet godina posve izmijenili njihov prijašnji oblik: tamo gdje su do nedavna stajale trule daščare i glinene kućice, danas se uzdižu masivne i veličanstvene zgrade, pravljene dijelom u modernom zapadnom, a dijelom u staroperzijskom graditeljskom stilu, kao državna nadleštva, muzeji, pozorišta, škole, banke, razni instituti itd. itd. Skoro sve ove zgrade izrađene su od armiranog betona, a njihovi fundamenti iz tesanog mramora sa njihovim šarolikim vanjskim izgledom i njihovim nutarnjim komforom mogu se takmičiti sa najljepšim palatama velikih centara Zapada.

Velebna prijestolnica Taheran sa svojim monumentalnim zdanjima dala je primjer i svim drugim gradovima i varošima i selima prostrane Perzije. Gradovi su ispresijecani i spojeni vrlo širokim i pravilnim asfaltiranim ulicama sa prostranim trotoarima, obrubljenim krasnim i egzotičnim drvećem. Po tim gradovima jure u velikoj žurbi mnogobrojni, autobusi i kamijoni najmodernijih tipova, te električni tramvaji uvijek prepuni narodom iz raznih slojeva. Svagdje se opaža velika žurba i tradicionalna nesavladiva volja naroda za radom i probitkom i svaki strani posjetioc, kada se nađe u ulicama Taherana i drugih gradova, prosto se zamišlja, kao da se nalazi u jednom modernom industrijskom gradu Evrope, a ne u jednom gradu drevnog Istoka.

S ogromnim zamahom i ustrajnošću vrši se rekonstrukcija perzijskih pokrajina u svim područjima savremenog života. Uvođenjem latinice mjesto arapskih pismena, perzijska se književnost preporađa u smislu zapadnih metoda, a uslijed toga i školstvo se razvija i napreduje brzim koracima. Najbogatiji krajevi Irana u rudama, nafti i zemaljskim vegetabilnim proizvodima spojeni su najvišom željeznom prugom, takozvanom transiranskom željeznicom, koja veže Kaspijsko more na sjeveru sa Fariskim zaljevom, na jugu. Na pruzi ove željeznice između Taherana, Isfihana i drugih gradova, kuda ona prolazi, uzdižu se mnogobrojne fabrike sa pogonom uglja, nafte i elektriciteta, a od ovih su najvažnije tvornice za rafiniranje nafte u Germanšahu.

Putnika najviše začaravaju krasni predjeli Mazenderana,, gdje priroda, više nego igdje na svijetu, pruža ljudskom oku draži šarolike i bujne azijske vegetacije. Tu pored raznovrsnih miomirisnih biljaka i drveća rastu sve vrste južnog voća a mnogobrojni vinogradi sa prvoklasnim vrstama grožđa prostiru se u nedogled s obje strane ove željezničke pruge. U proljeće, kada počnu cvjetati glasovite perzijske ruže, iz kojih se u moderno uređenim tvornicama pravi ružino ulje, putnik se u divnom i opojnom mirisu, ovog najkrasnijeg cvijeća, osjeća kao da je u rajskim vrtovima.

Moderna i savremena reorganizacija zemlje provedena je u svim područjima, koja zasijecaju u javni život jednog kulturnog naroda, kao u graditeljskoj i kiparsko-slikarskoj umjetnosti, sudstvu, financijama, školstvu itd. itd., a naročito je poklonjena velika pažnja javnoj nastavi. Školstvo se mnogo izmijenilo i prilagodilo modernim metodama obuke i moralno fizičkog odgoja iranskog podmlatka, te perzijske škole u pogledu naučnih metoda i nastavnih programa ni malo ne zaostaju za prosvjetnim zavodima Evrope i Amerike. Prema zvaničnim podacima ministarstva prosvjete u školskoj godini 1932.—33. u Iranu je bilo 1178 osnovnih škola sa 140.311 učenika i 155 gimnazija sa 13.120 učenika. Broj nastavnika u tim školama iznosio je 6670 osoba. A danas se je taj broj škola, a recipročno i učenika i nastavnika podvostručio. Mudri i energični vladar Riza Šah, svoje je ime u historiji obesmrtio podizanjem i jednog najmodernijeg univerziteta sa svima fakultetima i nuzgrednim institutima, šta više u gradu Keredži postoji i visoki agronomski institut sa najnovijim uređajima. Preko 1000 perzijskih studenata država školuje na evropskim univerzitetima kao u Londonu, Parizu, Berlinu itd. Ovi svi izučavaju razne grane znanosti i nakon dovršenih studija i stečene prakse povraćaju se u domovinu, da svojom spremom doprinose obrazovaju iranskog školskog podmlatka.

Pored obuke i moralno religioznog vaspitanja, uprave škola posvećuju naročitu pažnju i fizičkom odgoju školske mladeži, te u tu svrhu svaka škola ima svoje moderno uređene prostrane sale za tjelovježbu, a država mnogo nastoji oko razvoja sporta i među svima slojevima naroda: u svim većim gradovima napravljeni su ogromni stadioni i sport među iranskim pučanstvom napreduje gigantskim koracima. Obuka je obligatna i za muške i za ženske, ali je nastava za oba spola odvojena.

Emancipacija žene u Iranu provodi se polako i oprezno, te na velikim bulvarima susrećemo ženske u šetnji jedino u društvu njihovih najbližih rođaka i roditelja.

I tako nakon latinizacije alfabeta i purifikacije perzijskog jezika od stranih elemenata, Iran hrli velikom progresu. Ova važna reforma pisma i jezika povjerena je naročitim komisijama, sastavljenim od najboljih stručnjaka, koji su ovo zamašno djelo izvršili na zadovoljstvo države i naroda.

To je u najkraćim i vrlo mršavim potezima opis današnjega Irana — Irana, pod mudrom vladavinom Šaha Riza Hana Pehlevije.

S ruskog preveo: S. Bakamović.

Blok muslimanskih država

Javljaju iz Carigrada: Prema vijestima iz Ankare održao je državni predsjednik Kemal Ataturk konferenciju sa afganskim ministrom vanjskih poslova, koji sada boravi u Turskoj. Tom prilikom su raspravljene pojedinosti jednog velikog plana o stvaranju tursko-iransko-iračko-afganistanskog bloka. Svrha ovog bloka bila bi jedinstvena saradnja ovih država u Ligi Naroda obzirom na sadanji internacionalni položaj.

Borbeni odredi egipatskih nacionalista

Javljaju iz Kaira: Pod predsjedanjem glavnog tajnika nacionalističke stranke Muharema Aleide održana je sinoć skupština, na kojoj su sudjelovale studentske delegacije sa svih egipatskih visokih škola, a na kojima je zaključeno, da se osnuje jedna omladinska organizacija Vefd stranke na vojničkoj podlozi. Svaki član ove organizacije koja će biti proširena na cijeli egipatski narod, morat će položiti zakletvu, da će služiti Egiptu i u tu svrhu sudjelovati kod vojničkih vježbi. Članovi ovih organizacija nositi će modre košulje, sive hlače i crveni fes. Značka svih organizacija bit će stari egipatski simbol ruke sa ključem i mottom: Poslušnost i borba. Pozdrav ove organizacije je polaganje desne ruke na srce. Ova omladinska organizacija egipatskih visokoškolaca smatra se kao početak nove egipatske nacionalne vojske.

Uspjeh turkestanskih umjetnika

Organ za obranu prava i političku i nacionalnu samostalnost Turkestana »Jaš Turkestan«, u svome 72. broju piše:

Prenoseći iz evropskih novina mi smo u 70. broju našega lista javili o velikom uspjehu jedne grupe muslimanskih umjetnika iz Turkistana, koji su sudjelovali u međunarodnoj utakmici za pučke plesove svih naroda, koja je svečanost održana u Londonu pod pokroviteljstvom engleske kraljice. Kako sad donose taškendski listovi, zadnjeg dana ove međunarodne utakmice, prilikom svečanog banketa, ovoj grupi turkistanskih umjetnika predata je jedna medalja za njihov uspjeh sa velikim ceremonijama. Osim toga, kako piše list »Kizil Uzbekistan«, ove su turkestanske umjetnike londonski svijet i štampa vrlo srdačno dočekali i pozdravili, te su listovi o njima i njihovom uspjehu donijeli opširna izvješća sa najlaskavijim pohvalama. Osobito je cijenjena i isticana velika vještina Usta Alim-Ate, koji je svirajući na jednoj običnoj i prostoj šargiji izvodio na istoj svemoguće pučke arije svih naroda, kao i one znamenitih evropskih kompozitora.

Publika mu je oduševljeno pljeskala i kao specijalnu nagradu i priznanje za njegovu umjetnost predala mu je jednu počasnu diplomu.

Otkriće arhive Kušbega u Buhari

Iz Taškenda se javlja, da je od strane glavnog arhivara buharanskog Emira otkriven znameniti arhiv Kušbega. U tom historičkom arhivu naročito su važni oni dokumenti, koji od polovine XIX. vijeka pa sve do god. 1910. sadržaju rijetke podatke o vladavini Emira Abd-ul-Ehad-Hana. U tome arhivu osobito je značajna korespondencija, koja se je vodila između Emira i ruskih vlasti.

Donoseći ovu vijest »Jaš Turkestan«, primjećuje, da sjećanje na ovo razdoblje, kada su Rusi počeli potkopavati temelje samostalnosti buharanskog Emirata mora revoltirati svakog poštenog Turkestanca, jer od tad su nad njihovom domovinom počeli kružiti crni oblaci ruske tiranije i doveli ovu zemlju do današnjeg očajnog stanja.

Emigranti iz Turkestana u Egiptu

»Jaš Tukistan« donosi: Naš kolega Sultan bin Bahtijar Bey, u jednome svom pismu koje nam je uputio iz Misira opisujući svoje impresije o turkestanskim muhadžirima u Misiru između ostalog veli:

Za moga boravka u Misiru nailazio sam skoro u svim mjestima na naše emigrante, koji su se ovamo sklonuli, bježeći ispod nesnosnog sovjetskog zuluma, jedino da spasu svoje živote. Većina ih je bila u dezolatnom stanju iz bez ikakve opskrbe, ali zahvaljujući revnosti i islamskom hamijjetu našeg sunarodnjaka Kamil-Džan Hašima i egipćanima šejh Hašim efendije ovi su se bijednici svi opskrbili i uposlili, što nas je neopisivo obradovalo. Zato se smatram zaduženim, da ovim časnim ličnostima Kamil-Džan Hašinu i Šejh Junus efendiji izrazim moje najviše priznanje i zahvale što su ove jadnike spasili njihove bijede i omogućili im, da daleko od njihove mile, ali tužne domovine među islamskom braćom u Egiptu nađu poštene zarade«.

Saib.

Odlazak iz Tetova

G. A. MORANJKA, ŠER. SUDIJE I PREDSJEDNIKA VAKUFSKO-MEARIFSKOG POVJERENSTVA.

6. januara 1936. god. napustio je naše mjesto g. Moranjak, šerijatski sudija, da nastupi dužnost kod Sreskog šerijatskog Suda pri Sreskom Sudu u Gnjilanu, kuda je Ukazom premješten po potrebi službe.

Glas o njegovu premještaju tako je naša srca potresao, da nije bilo nijednog muslimana, a da nije pustio svoje suze i postao neograničeno ožalošćen, jer je g. Moranjak za svoga trogodišnjeg revnog i aktivnog službovanja bio do skrajnosti ljubitelj nas muslimana i inspirator svih korisnih akcija među nama i posvećivao punu pažnju u svim pravcima oko naše dobrobiti.

Njegov odnos prema svakome bez razlike na vjeroispovijest, odisao je sa iskrenom ljubavlju i željom, da svakom u granicama mogućnosti bude na usluzi i koristi, pa je tako osvojio pune simpatije i puno povjerenje građanstva a ponasobe seoske ehalije, koje ga neće moći nikada zaboraviti.

Njegov dolazak u naš srez koji je napučen sa 53.000 muslimanskog stanovništva odmah se je osjetio, jer je g. Moranjak odmah pokazao svoju volju za sve što je kulturno i prosvjetno i u tome pogledu nastojao je što više među nama istu promicati, jer se je vidjelo da je veliki ljubitelj prosvjete i kao takav dalekovidan i naprednog duha te veliki propagator ljubavi među muslimanima i sugrađanima.

G. Moranjak mudro i malo govori, no ali mjesto toga puno i puno radi, a kao poznavalac šeriatskog naslednog i vakufskog prava i u vezi istih i drugih zakona, bio je do skrajnosti striktan i pravedan pri vršenju povjerene mu šeriatske sudske dužnosti, tako da je čak i one u čiju korist ne bi bile stvari okončane zadovoljavao, jer su znali da su na bazi pravde svršene.

Njegov je rad i van suda kao vjerskog predstavnika na svakom koraku bio plodonosan, tako da njegov nijedan sastanak bilo pojedinačno sa građaninom ili zemljoradnikom ili bilo u društvu, nije bio a da nije bio u cijelosti protkan sa savjetima za dobrobit muslimana.

Njegov odlazak iz naše sredine mi svi muslimani ovoga sreza bezgranično žalimo, jer smo njegovim odlaskom izgubili jednog nenadoknadivog šer. sudiju i vjerskog prestavnika, koji se je cijelom dušom nesebice brinuo za sviju nas i otvoreno kažemo, da je među nama stekao neopisanu ljubav i nimalo nećemo pogriješiti ako kažemo, da je g. Moranjak jedna rijetka ličnost između cijelokupnih šerijatskih sudija i vjerskih prestavnika, jer njegovo ponašanje, poslovanje, obazrivost, rijetka sposobnost u svakom pravcu odjeknula je u našim južnim krajevima, i da su nam do sada slate ovakve šerijatske sudije, muslimani bi južnih krajeva daleko bili prosvjećeniji i napredniji.

Da je sve ovo što je izloženo o g. Moranjaku, šeriatskom sudiji tačno, svjedoči i prestavka muslimana ovoga sreza dostavljena Gospodinu Ministru Pravde, kojom su molili da obustavi njegov premještaj, a koju u cijelosti i ovdje iznosimo:

»Gospodinu Ministru Pravde — Beograd.

Vašim riješenjem premješten je g. Moranjak Abdurahman, šeriatski sudija iz Tetova u Gnjilanu, što smo mi muslimani iz Tetova i cijeloga sreza primili sa velikom žalošću, jer je g. Moranjak cijenjen u ovome kraju kao vrlo vrijedan, pošten, aktivan i predusretljiv prema svakome.

S toga Vas najučtivije moleći da obustavite gornji premještaj, mi potpisani u ime svih muslimana ovoga kraja ostajemo Vam odani i unaprijed zahvaljujemo«. — Slijede potpisi.

Ovoj prestavci do danas nije udovoljeno, ali se muslimani čvrsto nadaju da će im se želji udovoljiti.

Pored toga koliko je bio cijenjen g. Moranjak u ovome kraju, svjedoči veličanstven ispraćaj g. Moranjka od mnoštva najuglednijih građana iz Tetova i cijeloga sreza.

Tetovo, 8. januara 1936.

Nazif Izetović, privatni činovnik.

Hazreti Mevlana Dželaluddini Rumi

Prevod posvećen Mevlana H. Mehmedu Džemaluddin ef., pripadniku tarikata Hazreti Mevlanatovog, kao skromni dar, povodom Njegovog navršetka 65. godina ovozemnog života od

Ib. Ad.

Istiniti imam

(Dragulji iz veličanstvene Mesnevije.)

Hazreti Bestaminog vremena,
reče nekom kjafiru musliman:

»Slušaj, ako prihvatiš ti iman,
na oba svijeta bišeć Hakku ti odan
i saznaćeš Vječitu sreću za vremena vječna«.

O muslimane! Kjafir mu na to reče:
»Što mi kažeš o imanu, to li je,
onaj iman hazreti Bestamije?
Čije imansko svjetlo još veće je,
od borbe »Ljubljenih«! Reci, da li je!«

»U stanju nijesam da budem ja,
na stupnju Bestamine vjere i imana
I ako sam u vjerskim poslima ja,
džahil i neimam kakva znanja,
al znam, nasprам njegova imana
da sam neizmjerno odan ja.

»Baš ja njegovu vjeru držim svojom,
koja opija, blaženošću krasnom,
i zaista, sjaj imana mu,
rasvijetlio je vasionu svu.

»Ako šehadet kjelimu ne vičem ja
glasno i ne trubim okolo mumin sam,
al unutrinom, kao što iman Bestamin
Zasigurno čvrstu vjeru ja imam.

»Ako je onakva vjera vaša,
kakvom je ti znaš i ispovijedaš,
ja za takvu vjeru neimam baš
ni želje ni kakva osjećaja — haša.

»Kad bi vidio jedan, što je žedan imana,
hal i slabost Vašeg din-imana
dosadnim bi mu taj iman bio
i napustio bi ga bez amana.

»Ah jer onaj, koji imanu naginje
Kod vas će spasiti samo trnje,
imansku sliku i jedino ime,
Ali svrhu imana i muminluka
tu od muminskog lijepog ahlaka,

»Bilo bi, da ste mumin Vama reći
opasnu pustinju spasom nazvati.
Jer u vašem tijelu po nesreći,
ime samo je od imana. Reci,
Zar se smije istinu ne reći!

»Ljudi koji imanu teže, znajte
imanskog značenja kod vas ne vide.
prelaz im u iman ogavnim postade.
Kjafiri, kad na vaš iman bace poglede

»Kad ču kći jednog neznabošca,
ružan glas nekog muezina
(prilikom učenja podnevskog ezana),
želju za iman napusti bez dalnjega.

»Kao Bestamiji, jedinstvenim lavovima,
neka je blaženstvo i aferin!
koji u putu Božanskog aška
dokazaše i ispoljiše muškost svoju.

»Bijaše obim dina Bestaminog,
jedinstvenog stupnja savršenog.
Da kad bi jedna kaplja kanula
iz Njegovog »Mora imanskog«,
na površinu okeana svjetskog,
u tren oka bi usahuno od
»Žara Ljubavnog«.

Preveo: Ibni Adem.

Napomena: Ovo je izvadak iz jedne priče u Mesneviji od velikog muslimanskog filozofa i mističara Mevlana Dželaluddini Rumije, u kojoj se govori o vještini pravog imana. Kako je čitava Mesnevija koja sadrži preko 47 hiljada stihova ispreplетena sličnim alegoričkim pričama, to se i u ovoj alegoriji o istinitosti imana govori o površnosti imana, koji ne prodire u dubine srca, nego ostaje samo na površini. Kao uzor savršenog imana ističe se veliki učenjak i mistik Ebu-Jezid Bistamija, koji je na razne načine od neuke ma-

Selo se budi

Današnji život seljaka je na niskom stepenu. Nema više zajedničkog potpomaganja. Svak živi osamljen. Mladež je svijet za sebe. Poštivanje starijih je izumrlo. Mladež se svake večeri okuplja po kafanama. Tamo uz igru karata i zveku čaša provode beskorisno dragocjeno vrijeme. Lijepo je primjetio jedne večeri u našoj seoskoj kafani stari Muharemaga: »Ljudi! Hajmo odavle. Ovdje nama nema više mjesta. Stjesniše nas ova djeca«.

Prošla su ona vremena kada djeca nisu znala za kafane i lokale. Prošli su dani kada je čardak bio škola. Na njemu su starci održavali sijela i zdogovore. Sastanak bi bio unaprijed zakazan riječima: Ljudi! večeras ćemo u mom čardaku sijeliti. Svi ćemo u moj čardak iza jacije. — Tamo bi obično uzeo riječ najstariji i najiskusniji, a ostali su ga pomno slušali. Djeca bi nepomično sjedila uz očeve i gutala svaku starčevu riječ. Tada smo živili lijepim životom i svi su naši poslovi bili napredni.

U mom mjestu postoji »Narodna čitaonica« još od 1916. god. Nažalost u njoj se slabo viđa mladež. Pitam jednog mladića zašto nije član čitaonice, a on mi nabusito odgovori: »Tamo nema karti, nema šaljive zabave kao u kafani. Čitaonica je za starce«. Brate — kažem mu ja — budi član čitaonice, tamo ćeš čuti lijepih savjeta, uputa za život, tamo imaš lijepih knjiga i poučnog štiva. I dugo sam ga nagovarao i razlagao mu važnost čitaonice, ali uzalud. Kamo sreće da svako naše selo ima čitaonice ili kakvo bilo društvo, gdje bi se naša seoska mladež sakupljala.

Cvijet naše mladeži propada u mračnim zakutcima krčmi i kafana.

Hvala Bogu nije svuda ovako. Na intervenciju nekih dalekovidnih muževa u Palanci, selu od kojih 5—600 stanovnika, osnovan je pododbor brčanskog potpornog društva »Islahijjet«. Osnovan je prije godinu dana. To društvo sada broji 115 članova. Taj broj stalno raste. Uz to društvo osnovana je pomoćna knjižnica. Društvo je smješteno u prostorijama vrijednog trgovca Edhemage Abadžića, glavnog inicijatora za osnivanje spomenutog društva, besplatno. Uskoro će se praviti vlastiti društveni dom. Društvo »Islahijjet« je okupilo svu palansku mladež oko sebe. Sada se radi oko snivanja fonda za izdržavanje sirotinje.

Odmah po osnutku su priredili uspjeli teferič, na kom su izveli jednu komediju od poznatog književnika H. Đoge. Rad palanskog »Islahijjeta« zaslužuje svaku hvalu. Naročito treba istaknuti bezprijekoran rad Dr. A. Bukvice, Ibrahimage Abadžića, Edhemage Abadžića, Alije M. Halilovića i drugih, koji su mnogo doprinijeli svojim neumornim radom društvu. Ovakova vrsta društva nam je potrebna kao komad hljeba. Kako bi bilo lijepo kad bi svako oveće mjesto imalo ovakovo društvo. Jednom sam prilikom sjedio u palanskom »Islahijjetu«. Srce mi se razveseli od radosti kada Hadžija Atić primjeti: »Baš je lijep maksad našeg društva, kamo sreća da je osnovano prije 50 godina«.

Probudimo društvenu svijest kod našeg seljaka, priučimo ga da u svojoj sredini društvenost širi i njeguje te time bratsku ljubav razvija.

Enver M.

Džemila hanumica Zekić:
Istinita priča za djecu

Radost siročeta

— Mamo, draga mamo, sutra sviće Bajram, sva djeca iz naše mahale ponovila su se. Neko odijelo, neko cipele — svako po nešto, a ja baš ništa — reče suznih očiju Mujo majci, obvijajući joj tanke ručice oko vrata. Ja zlatna mamice, moram za vrijeme cijelog Ramazana sjediti kod kuće, ne mogu ovako poderan na ulicu, smijaće mi se drugovi. A nisam ti, majko, nešto pričao, vidi kako sam zaboravan. Sad se istom sjetih. Danas moram u ikindiju u mekteb. Prije nekoliko dana naš dobri učitelj popisao je sve siromašne đake, među njima i mene, na komad hartije. Zatim nas je vodio nekom čovjeku, koji nas je mjerio ovuda, gledaj mamice. — Mujo je pokazivao na prsa i leđa. Možda ću majko i ja dobiti haljine. Oh, kako bih bio sretan u novim haljinama,

kroz koje mi se neće smrzavati tijelo — govorio je drhtavim glasom, skačući od uzbuđenja malo siroče. — Sada j podne majko, ja idem u džamiju pa odmah iz džamije u mekteb. Ako dobijem haljine, biću mnogo sretan, mamice.

— Da Bog da, drago moje dijete, reče majka, sijeda ne po godinama, već po bremenu života. — Dragi Bog smiluje se uvijek na siročad.

— Allahemane, majko, — reče Mujo izlazeći iz sobe.

— Allahemanet sinko, — odgovori mu majka. I Mujo ode.

Veo noći polagano se diže. Zora rujna kao lice stidne djevice, ljubi siva brda svojim toplim opojnim cjelovima. »Allahu ekber, Allahu ekber!« čuje se sa svih strana. Mujo još spava, a na usnicama mu pliva radostan smiješah. Njegova majka več je davno ustala. Sada kad je čula glas mujezinov koji poziva pravovjerne na namaz, prilazi polagano svome dragom djetetu i budi ga blagim glasom majke:

— Mujo, milo čedo moje, srećo, i zlato majčino, ustani. Bajram sviče...

Mujo se budi, protire oči, i skačući veselo na noge pita:

— Majko, gdje su mi haljine?

— Evo ih sine, odgovori sretna mu majka. — Hodi da te umijem i obučem pa idi u džamiju, zahvali Bogu i moli ga da podari zdravlje i dug život dobrim ljudima, koji obukoše tebe a i drugi siročad.

Topovi pucaju s Bijele tabije. Svršio se Bajram-namaz. Ljudi izlaze iz džamije. Gledaj, eno i mali Mujo veseo i zadovoljan u novim halijnama izlazi iz džamije i ide kući kao mali gospodičić, nekako ponosno, misleći da niko nema boljih haljina.

Naša riječ drugima

Kad bi »Islamski Glas« uspostavio rubriku »Nekultura« ili »Uvreda« sigurno bi u njoj imao pozamašan materijal objaviti. Mi muslimani, naša religija i naše svetinje stalno smo na udaru od drugih. Ako ko hoće oprati jezik, opere ga o muslimane. A mi se stalno branimo i nikad se obraniti. I kad bi htjeli napadati nemamo vremena. Ali to je daleko od nas.

Beogradska »Politika« od 11. januara donosi nekakav ispravak od nekog Kosana L. Brđanskog. Taj gospodin u svom famoznom napisu među ostalim donosi i ove uvredljive riječi: da će prije **»Muhamed prići brijegu nego brijeg Muhamedu«.**

U muslimanskoj štampi oštro je napadnuta dopisna škola »Perfekt«, kad je u svom oglasu donijela gornju izreku, ali i pored toga evo opet se ponavlja. G. Brđanski mogao je naći nešto drugo za poruku gg. Laziću i Stajiću a ne jednom nekulturnom podvalom vrijeđati nas muslimane.

Nas neka ostavi na miru.

Sik.

OSJEČKI POSLODAVCI NISU OSLOBODILI MUSLIMANE RADNIKE ZA VRIJEME BAJRAM NAMAZA.

Kako saznajemo veći dio poslodavaca u Osijeku kod kojih su zaposleni muslimani kao radnici, nisu ih za vrijeme bajramskih praznika oslobodili od rada, pa čak ni za vrijeme bajram namaza. Međutim za vrijeme r. kt. božićnih praznika oslobodili su ih 2 dana jer ni koslodavci nisu radili. Ova neuviđavnost dala je povoda osječkom Džematskom medžlisu, da na svojoj sjednici držanoj 29. pr. mj. konstatira ovaj žalosni postupak i uputi predstavku Ulema medžlisu u Sarajevu, radi preduzimanja potrebnih mjera.

Budući da Osijek radi dosta sa muslimanima iz Bosne i Hercegovine, kao i iz drugih mjesta od čega naravno ima znatnu korist, to je nerazumljiva ova pojava od strane osječkih poslodavaca. Stoga se ovim skreće pažnja muslmanima, trgovcima i drugim poslovnim interesentima, da imaju u vidu ovaj postupak osječkih poslodavaca.

Jesi li podmirio pretplatu?

KO POMAŽE BIJEDNE JAČA SVOJU ZAJEDNICU.

Banjalučke »Vrbaske Novine« u broju 898. od 14. ov. mj. donose jednu bilješku o bijedi jedne muslimanske porodice s apelom na ljude dobra i plemenita srca, da dobrovoljnim prilozima pomognu tu bijednu porodicu.

S obzirom na to, da se radi o jednoj muslimanskoj bijednoj porodici, kojoj je potrebna hitna pomoć, prenosimo u cijelosti tu bilješku s molbom i sa naše strane na imućne ljude, da novčanim prilozima pomognu tu bijednu porodicu.

Bilješka glasi:

»BANJOLUČANI, IMATE LI SRCA...?

U ulici Zmaja od Bosne, preko Vrbasa, u jednoj kućici koja liči više na kokošinjac nego na kuću, živi u velikoj bijedi porodica Sulejmana Jusufovića, nezaposlenog i obolјelog radnika, oca šestero nejake i bolesne djece. Glad i bolest snašla ih je sve podjednako, a da bi nesreća bila još veća, juče im je od upale pluća umrla majka. Petero bolesne i gladne djece ostalo je bez igdje ičega, a šesto, koje je još sisalo majku, nalazi se u najbjednijem stanju. Otac, bolestan, nije kadar da zaradi, sve i kad bi bilo posla. Zato, Banjalučani, imajte srca pa pomozite ovu nesrećnu porodicu. Pomozite koliko možete, jer im je pomoć sada najpotrebnija. Redakcija Vrbaskih novina primaće priloge za ovu bjednu porodicu bilo u novcu ili naturi. Svaki prilog koji stigne odmah će im biti upućen preko našeg saradnika.«

U koliko bi ko želio pomoći tu bijednu porodicu, može to učiniti i preko redakcije našeg lista, i priloge kod nas položiti, što će biti putem lista objavljeno.

AGILAN RAD MLADOG STUDENTA.

Pošto je bilo upražnjeno mjesto imama u Varešu, to je Ulema medžlis do postavljenja stalnog imama odredio i izaslao agilnog studenta šerijatske sudačke škole u Sarajevu gospodina Ćamil ef. Avdića Jusufova da vrši dužnost imama i muallima preko Ramazana.

Ne možemo, a da i ovim putem ne istaknemo njegov agilan i požrtvovan rad na povjerenim mu dužnostima, kao i na raznim akcijama koje je među nama poveo.

Gospodin Avdić je za vrijeme kratkog boravka u našoj sredini stekao nepodijeljene simpatije svih mještana, te će ga islamski elemenat ovoga kraja sačuvati u najljepšem sjećanju.

Građanin.

RAHM. HAZIM TALIĆ.

U 42. godini života umro je Hazim Talić, rudarski savjetnik, koji je bio na službi pri direkciji rudnika »Lauš« u Banjoj Luci. Rahmetli Hazim Talić bio je vrlo obljubljen među radništvom i među činovnicima direkcije, zato su ga neobično cijenili. Bio je dobar, uvijek raspoložen i spreman da pomogne svakome ko je u nevolji i kome je pomoć potrebna. Koliko su ga voljeli, najbolje svjedoči njegova dženaza, na kojoj su uzeli učešća svi radnici i činovnici. Dok je dženaza prolazila pored rudnika, sirena sa elektrane rudnika, dugim trubljenjem, odala je posljednju počast ovom revnosnom činovniku.

Rahmetli Talić ukopan je u haremu kod Arnaudije džamije. Iza sebe je ostavio ženu i dvoje djece.

REDOVITA SKUPŠTINA »MERHAMETA«.

Redovita godišnja skupština Muslimanskog Dobrotvornog društva »Merhamet« u Sarajevu održaće se u nedjelju dne 19. januara o. g. u 9 sati prije podne u društvenim prostorijama, Aleksandrova ulica br. 12. sa ovim dnevnim redom:

1. **Otvaranje skupštine,**
2. **izvještaj tajnika,**
3. **izvještaj blagajnika,**
4. **izvještaj Nadzornog odbora,**
5. **podjela apsolutorija Upravnom i Nadzornom odboru,**
6. **ispravak društvenih pravila,**
7. **biranje Upravnog i Nadzornog odbora,**
8. **odobrenje proračuna za 1936. godinu,**
9. **prijedlozi i eventualije.**

Mole se članovi, da ovoj skupštini u što većem broju prisustvuju. Posebni pozivi neće se slati i neka se ovo smatra pozivom.

Odbor.

se bio proganjan i zlostavljan, koja je bila huškana od nazovi učenjaka, koji su vjeru upotrebljavali kao sredstvo za zadovoljavanje svojih materijalnih prohtjeva.

KROZ ŠEHER - SARAJEVO:

VAKTIJA
Ševval 1354. (1936)

Broj dana	Dan	Januar	Sunce izlaz s	Sunce izlaz m	Podne s	Podne m	Ićindija s	Ićindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
22	Pet.	17	7	21	12	10	2	31	4	46	6	26	5	28
23	Sub.	18		20		10		32		46		27		28
24	Nedj.	19		19		10		33		47		28		27
25	Pon.	20		18		11		34		48		29		27
26	Utor.	21		17		11		35		49		30		26
27	Srij.	22		17		11		35		51		31		26
28	Čet.	23		16		12		36		52		32		25

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Vojvode Stepe Obala 7. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo br. 1600.
Br. 16., godina I., dne 17. januara 1936.

NAŠI MERHUMI.

Na 11. o. mj. preselili su na ahiret: Habiba han. Mulahusejnović, Sadike han. Šehić, majka poznatog štampara Omera Šehića i Ibrahimaga Fišeković.

Porodicama rahmetlija, neka dragi Allah podijeli sabri džemil a rahmetlijama firdevsi ala dženet.

Rahmetullahi alejhim.

DEŽURNE APOTEKE.

U nedjelju 19. o. mj. imaju dežurstvo ove apoteke:
Finci, Aleksandrova ulica i
Levi, Baščaršija.

DAR KNJIŽARE KOPČIĆA NARODNOJ MEDRESI U SARAJEVU.

Naš poznati privrednik i knjižar Hamdi ef. Kopčić, darovao je prigodom smrti svoje rah. majke učenicima Merhemića medrese 100 velikih pisanki, 100 kom. olovaka, 200 pera i 1 duzinu bočica tinte. Uprava Medrese se najljepše zahvaljuje plemenitom darovatelju, želeći mu od Svemogućeg Boga da mu ovaj dar u sevab upiše i da mu da velike uspjehe u njegovom radu. Dao Bog da se i drugi u njega ugledaju.

Upravitelj Medrese,
Tajib Saračević.

Ur. Ova velika pažnja našeg vrijednog i valjanog Hamdije Kopčića zaslužuje svaku hvalu i priznanje. G. Kopčić svakom prilikom pokazuje interesovanje i ljubav za naše muslimanske stvari, pa je i ovim darom pokazao koliko mu na srcu leži naša vjerska prosvjeta. Ističemo ovo kao primjer, želeći da se i drugi povedu ovim lijepim primjerom dobrog Hamdi ef. a onda apelujemo i na našu publiku da svoje potrebe podmiruju kod ovog našeg čestitog privrednika.

PLENARNA SJEDNICA SARAJEVSKE TRGOVAČKO INDUSTRIJSKE KOMORE.

U nedjelju, 12. o. mj., održana je plenarna sjednica trgovačko industrijske komore u Sarajevu. Na ovoj plenarnoj sjednici su pročitani razni referati i izvještaji predsjedništva komore, te su doneseni i razni zaključci. Na dan prije u raznim odborima su izravnani razni referati i data konačna redakcija pragmatici, po kojoj se uređuju odnosi i beriva komorskih činovnika. Ovoj plenarnoj sjednici su prisustvovali svi muslimani-vijećnici, te su svi uzeli učešća u raspravama koje su vođene i davali su u glavnom inicijativu radu plenarne sjednice.

PRILOG »ISLAMSKOM GLASU«.

G. Husein ef. Librić iz Vareša, cijeneći napore koje Uprava lista ulaže, da bi održala i omogućila pravilno izlaženje lista, priložio je fondu »Islamskog Glasa«, iznos od Din. 40.—, na čemu se Uprava ovim putem najtoplije zahvaljuje. Uprava.

PREDAVANJE U »TREZEVNOSTI«.

O temi »Inteligencija i mudrost«, održaće predavanje g. Sait Orahovac, u subotu, 18. o. mj. u 2½ s. poslije podne u prostorijama Trezvene mladeži (Sime Milutinovića ul. 8). S.

Rad na organizovanju ilmije

Kako je poznato našoj javnosti, akcioni odbor sarajevske ilmije poveo je akciju oko organizovanja čitave ilmije u jedinstvenu ilmijansku organizaciju. U tom cilju je akcioni odbor izdao dva proglasa na ilmiju, te su u bajramskom oglasu koji je izišao u »Islamskom Glasu«, iznešene i glavne smjernice, po kojima bi se ta organizacija imala sprovesti. Ova akcija je naišla na puno razumijevanje cjelokupne ilmije, te su se do danas odazvala ovome apelu sva ilmijanska udruženja na teritoriju Bosne i Hercegovine, a kako čujemo i druga udruženja će pristupiti toj organizaciji. Izvršni upravni odbor udruženja imama matičara održao je svoju plenarnu sjednicu 30. XII. 1935., te je delegirao izaslanike koji će sudjelovati pri izradi pravila. Udruženje šerijatskih sudija 12. januara je održalo plenarnu sjednicu, te je donijelo zaključak da delegati upravnog odbora na zajedničkom sastanku sa akcionim odborom sarajevske ilmije pretrese ovo pitanje. Isti dan je održan zajednički sastanak, komu su prisustvovali i članovi udruženja muallima te su sva pitanja oko organizacije pretresena i doneseni zaključci kao i upute kako i na koji način će se ova organizacija sprovesti. Određeni su i od strane ovih udruženja delegati, koji će prisustvovati izradi novih pravila. Zaključeno je da se hitno pristupi izradi pravila kako bi se sve tehničke predradnje što prije završile i po mogućnosti na Kurban-Bajram održala i konstituirajuća skupština.

Uredba o smanjenju pripomoći udovicama imama-matičara

Ovih dana odobrena je od strane ministra pravde Uredba prema kojoj se može izvršiti smanjenje pripomoći prema poznatoj pragmatici, udovicama imama matičara. Uredba predviđa veliko smanjenje pripomoći udovicama tako da će ih ovo smanjenje mnogo teže pogoditi, nego ih je pogodilo smanjenje pripomoći u 1932. g. Dakle, najprije je izvršeno smanjenje prinadležnosti imama matičara i činovnika i službenika Vakufske direkcije, a sada je eto došao red i na siromašne udovice, čiji su muževi u svoje vrijeme učinili mnogo dobra našoj zajednici. U tom svom radu za zajednicu nisu nikad gledali da se lično okoriste, čemu služi kao dokaz to, što su njihove familije skoro u svim slučajevima bez ikakova imetka. I eto tako siromašne, ostarjele, upućene jedino na tu pripomoć, koju im je svojevremeno država dodijelila i koju i danas od države primaju putem Vakufske direkcije, sada im oduzimaju naši odlučujući vjerski funkcionari koji ne znaju što je bijeda i neimaština. Smanjuju im ovu njihovu pomoć u tolikoj mjeri (prema odredbama uredbe) da se treba u čudu pitati pa ima li iko na ovom svijetu, koji će ove naše funkcionere upozoriti na ovu grešku i nepravdu, koja se čini ovoj bijednoj sirotinji.

Mjesto da smanje ili zapravo da ukinu sebi honorare koje uživaju pored svojih plata od sjednica upravnog odbora Vak. mear. vijeća, za koje primaju od svake sjednice po 75 dinara i u koje se svake godine utroši okruglo 40.000 dinara a koje ukinuće ne bi gospodu članove Ulema medžlisa i uopšte članove upravnog odbora nikako materijalno pogodilo jer svi imaju dosta, oni udaraju po jadnoj i nezbrinutoj sirotinji.

I dok oni tako rade sa onima koji su najslabije plaćeni i uopšte materijalno najbijednije situirani, dotle oni neće od sebe niti najmanju žrtvu da doprinesu ublaženju budžeta vakufske direkcije. Smanjiše prinadležnostima svima imamima matičarima i službenicima vakufske direkcije, a svoje lijepe plate pored drugih honorara koje primaju sa budžeta vakufske direkcije neće da taknu.

Oni i danas primaju iste prinadležnosti koje su primali kad su prešli sa državnog budžeta na vakufski i ako je u tom međuvremenu do danas plata reducirana svim državnim službenicima 4, slovom četiri puta. Pa neka nam ovim putem kažu g. članovi vakufskog odbora koji su gradili tu pragmatiku, je li time zadovoljena socijalna pravda.

Radite gospodo kako ste počeli ali budite uvjereni da ovaj vaš zadnji potez kojim ste udarili na siromašne i nemoćne udove nikako nije u duhu islamskih propisa, jer im oduzimate mogućnost da zadnje dane svog i onako tegobnog života provedu u miru i spokojstvu. Suza njihova je teška i nemojte misliti da Vam se ona neće osvetiti pa makar to bilo i na Vašem, štono reknu, devetom koljenu.

VANREDNO USPJELA ZABAVA »NARODNE UZDANICE« U SARAJEVU.

Naše kulturno i prosvjetno društvo »Narodna Uzdanica« u Sarajevu održala je svoju veliku godišnju zabavu u subotu dne 11. o. mj. u svima prostorijama Narodnog pozorišta. Zabava je bila vanredno posjećena te su sve prostorije Narodnog pozorišta bile ispunjene do zadnjeg mjesta. Veliki broj posjetilaca se morao i povratiti. Zabavni dio programa ove velike narodne priredbe uspio je na opće zadovoljstvo čitave publike. Nakon svršenog programatskog dijela zabave, nastalo je narodno veselje.

Ova vanredno uspjela zabava je najbolji dokaz kolike simpatije Narodna Uzdanica uživa u širokim narodnim slojevima. To je bila jedna velika narodna kulturna manifestacija koja je spontano došla iz širokih slojeva. Ova priredba je dokazala da naši široki narodni slojevi shvaćaju veliki zadatak i kulturnu misiju u pridizanju našeg naroda, koju vrši Narodna Uzdanica. To je dokazala i rekordna posjeta. Simpatije koje je Narodna Uzdanica stekla u našem elementu su dobra zaloga za budući uspješan rad ove naše kulturne narodne ustanove. Moralni uspjeh ovogodišnje zabave je zadovoljavajući i to je najbolja nagrada neumornim radnicima i trudbenicima koji svojim radom doprinose veliki obol kulturnom podizanju naroda.

Vjerujemo da će ovo dati novog podstreka radnicima Narodne Uzdanice, da svoj rad u narodu pojačaju, a narod će im platiti to svojim odzivom, koji je u svako doba spreman pomoći svoje iskrene kulturne radnike. Taj kulturni rad treba proširiti i do naše najzabitnije potleušice, a uspjeh sigurno neće izostati. Intenzivan rad glavnog odbora Narodne Uzdanice u Sarajevu treba da posluži kao dobar primjer svima jedinicama u provinciji.

ZAHVALA UPRAVE I. ŽENSKE MEKTEBI-IBTIDAIJJE.

Uprava I. ženske mektebi-ibtidaijje u Halilbašića ulici u Sarajevu najtoplije se zahvaljuje darovateljima, koji se sjetiše siromašnih učenica ovog mekteba, te pred sami Bajrami-šerif zaodješe siromašne učenice ili u tu svrhu priložiše darove i to: Muslimansko društvo »Merhamet« 10 učenica, trgovci Šabić Muhamedaga 8 učenica, Vranić Islamaga i sin Šerif ef. 6 učenica, Šabanović Hadži Abdullah aga 5 učenica i Lumanović Bećir ef. 5 učenica; te je tako 34-vero djece obradovano i zaklonjeno od zime i golotinje.

Ova djela neka budu kao primjer i posluži za ugled drugima.

Upravitelj: H. Hfz. Asim Sirćo.

NAMJEŠTENJE.

Trgovački pomoćnik traži namještenje u većoj trgovini ili slično. Posjeduje dobru svjedodžbu i garanciju. Nastup odmah. Adresa u upravi lista.

SKUPŠTINA M. D. TREZVENOSTI.

Obaviješteni smo iz kancelarije Muslimanskog društva »Trezvenost« da će se ovogodišnja glavna skupština društva održati na dan 28. januara t. g. u 7½ sati na večer. Među trezvenjačkim krugovima vlada živo interesovanje za ovu skupštinu. S.

Tko šteti vakufu

DALI ONI KOJI DRŽE I PLAĆAJU ZAKUPLJENE PROSTORIJE ILI ONI KOJI IZDAJU VAKUFSKA DOBRA.

Još jedan slučaj više dokazuje nam da više Vakufu štete oni koji iznajmljuju Vakufska dobra, nego oni koji bilo kojim slučajem ostanu dužni i ne plate dužne najamnine za najmljene prostorije.

Da bi smo potkrijepili ove naše navode, ističemo ovdje jedan slučaj, koji se je dogodio uz ramazan.

Naime jedan obrtnik koji drži u najam jedan poznati han u Sarajevu, već od 1927. godine, bio je po sadanjim Vakufskim upravljačima deložiran radi navodno neplaćene dužne najamnine, koja je tek iznosila oko 20% vrijednosti čitavog namještaja, koji se nalazio u hanu, a koji je opet pored jednoga solventnog jamca bio dao u zalog i čitav namještaj za osiguranje kirije.

Pa i ta dužna najamnina ne bi postojala da nije zakupac toga hana odgađao da plati dužnu zakupninu radi toga, što je njegovo vlasništvo čitava električna instalacija u hanu kao i sobni telefoni što je sam instalirao prilikom uzimanja toga hana u zakup.

Ali i pored svega toga vakufska uprava našla je za shodno da ga tuži i deložira. bez obzira da li je Vakuf bio osiguran za svoje potraživanje, koje je tek jedva iznosilo sumu od 4 hiljade din., a koji je iznos opet bio apsolutno osiguran, jer taj isti zakupac ima još pokretnosti osim toga namještaja, koji eto kod njih ne vrijede za pokriće te, neznatne sume od četiri hiljade dinara, jer 6 hiljada dinara predstavlja polovinu vrijednosti električnog postrojenja i telefona u tome hanu, koliko je zakupac i tražio da mu Vakuf prizna.

Ali po srijedi nije bila najamnina za deložiranje, već netrpeljivost zbog toga, što je taj obrtnik zadužio naš islamski svijet nesebičnim i požrtvovnim radom oko izdavanja jednog muslimanskog lista. To je samo zato što je isti kroz taj list nebrojeno puta tražio da se promijeni sistem u vakufskoj upravi, pošto ne zadovoljava vakufske potrebe.

Poznato nam je da je sadanje Vakufsko Vijeće na svom zadnjem zasijedanju donijelo riješenje, da se objekti mogu izdati i licima koja nemaju jamca, ali to ovlaštenje i riješenje se ne uvažava kod lica koja su u mogućnosti da plate zakupninu, već se po tom riješenju objekti daju onima, koji su do jučer kao namještenici bili u istog obrtnika, i to još šta više bez garancije i žiranta.

Baš tu se vidi, u kojem grmu zec leži. — Sad nastaje pitanje ko nanosi štete interesima Vakufa, da li oni koji drže najmljene prostorije pod dobrim garancijama ili oni organi vakufski, koji isti objekat daju u zakup bez ikakve garancije i čak šta više i uz cijenu koju je nudio raniji najamnik. Ovome ne treba komentara.

TREBA IMATI VIŠE OBZIRA.

Nama je veoma neprijatno kad smo prisiljeni da skoro u svakom broju našega lista moramo opominjati naše poštovane pretplatnike da udovolje svojoj dužnosti i pošalju pretplatu za list. Ali to moramo činiti sve dotle, dok god naši čitaoci sa malo više obzira ne počnu voditi računa o tome, da se list izdržaje samo od pretplate, pa ako se pretplata na vrijeme ne pošalje, dolazi u pitanje izlaženje našeg lista.

Stoga molimo svakoga koji nije za ovaj prvi kvartal podmirio pretplatu, neka nam je odmah pošalje putem čeka broj 1600, jer će mu se u protivnom slučaju obustaviti dalnje slanje lista. Uz mahsus zelam

Uprava.

POSTAVLJENI.

Ukazom Kr. Namjesnika, postavljeni su: Mehmed Sudžuka, sudski pristav, sres. suda u Bos. Petrovcu, za sudiju srez. suda u Fojnicu. — Islama Lukačevića, sres. sudiju iz Prnjavora, sreskom sudu u Bihać.

Da se sporazumimo

In lem jekun leke aduvvun fela hajre fike vela.
Menzileten eskatu min menziletin menla aduvve lehu.
Ibni Hazm.
(Ko nema protivnika taj i ne znači ništa).

U zadnjim brojevima »Islamskog Glasa« objavio sam dva članka o suštini i vanjštini poslovnih vjerskih dužnosti muslimana te o odnosima ilmije i inteligencije. Kada sam pisao te članke bio sam svijestan težine svih pitanja kojih sam se tu dodirnuo. Sve što sam rekao najpre sam dobro ispekao. I ako ne spadam u ilmiju, proučio sam više vjerskih ćitaba nego mnogi naši alimi. Za to sam i naglasio da se u kolo hvata onaj, koji se u noge uzda i predupredio čitaoce, da to ne pišem za širu javnost. Međutim, te članke pročitali su i neki koji nisu s potpunim razumijevanjem čitali te članke, nego su ih više jednostrano shvatili, čija svijest nije mogla da ih prekuha, pa je nastupila bura reakcije u čaši vode, zabuna i pometnja. Među ovima bilo je i takvih, koji bi po svome pozivu trebali da spadaju u uži krug duhovne elite, pa radi njih želim i da dam ovo objašnjenje.

Prije svega, potrebno je napomenuti da je »Islamski Glas« stalno naglašavao da nije glasilo ni jednog staleža ni partije, isticao da je nezavisan organ svih muslimana, odnosno i ilmije i inteligencije. Prema tome »Islamski Glas« nije se smio ni oglušiti na glas, koji dolazi iz inteligencije, kao što se nikad nije oglušio ni na tako česte glasove, koji dolaze iz redova ilmije, niti je njegov urednik, koji je preuzeo na se delikatnu ulogu da bude spona među našom duhovnom elitom vjerskog i laičkog smjera, mogao odbiti moje članke, tim prije, što sam ja sa svojim ozbiljnim publicističkim radovima koji su tako rado čitani, zadužio »Islamski Glas« više nego i jedan od naših intelektualaca. Inače »Islamski Glas« prestao bi da važi kao glasilo svih muslimana, a njegov urednik postao bi eksponent samo jednog staleža.

Toliko za »Islamski Glas« i njegovog vrijednog urednika, a sada da objasnim svoj stav što sam zapravo sa tim člancima htjeo da kažem i želio da time postignem?

*

»Trebalo bi postaviti Boga sve kada nebi ni postojao«, veli najveći konfesionalni filozof svih vremena Emanuel Kant. Bog je potreban napaćenom rodu ljudskom i poletnoj duši čovječjoj i kao zadnje utočište utjehe i nade i kao najviši ideal moći i savršenstva. Zbog toga od svoga postanka, ljudi su tražili Boga. Fetišizam (neznaboštvo) i antropomorfizam (mnogoboštvo) bile su samo kratke etape u beskonačnoj historiji ljudskoj u kojima Bog nije stekao stalnost i zavičajnost. Pravi Bog u punoj veličini svojoj pokazao se je i prikazao čovječanstvu preko najodličnijih muževa njegovih — pejgambera. Adem, Musa, Isa i Muhamed najznamenitiji su poslanici Božiji i najzaslužniji sinovi ljudski. Najsavršenijeg Boga i najbolju definiciju njegovu dao je Islam. On nas je preko svoga vjesnika i zadnjeg Božijeg poslanika Muhameda naučio da je Bog apsolutno jedan, jedinstven, neovisan od prostora, mjesta, vremena i svakog materijalnog oblika. Islam je postavio izravnu duhovnu vezu između Boga i čovjeka, ukinuvši svakog posrednika. Bog u kojeg vjeruju muslimani, oduzeo je svetost i neprikosnovenost od svih pojedinaca ne izuzimajući ni Svoga miljenika Muhameda i prenio svoje zemaljsko carstvo na cijelo čovječanstvo. *(Huvellezi džealekum halaifel-erdi,* zadnja rečenica poglavlja »En'am).

U svojoj objavi Kur-anu Bog uvijek apeluje na zdrav razum čovječiji, i stalno nas upućuje na razmišljanje, a nikog ne sili na slijepo oponašanje. Vjerskim islamskim odredbama zaduženi su samo slobodni, pametni i punoljetni ljudi.

Ali bujna mašta ljudska, osobito jugoistočna izraelćanska, splela je čitave bajke oko svih Božijih poslanika i dičnih sinova čovječanstva Musata, Isata i Muhameda, tako da su se njihovi sljedbenici više zaljubili u njiha, nego u samog Boga. Sada mi imamo takvu situaciju da Božije poslanike žarko ljubimo, a od Boga se samo bojimo i iz straha ga poštujemo. A kada je u pitanju ljubljeno biće, funkcija mozga — mišljenje prestaje, a djelovanje srca — osjećanje nastaje. Ljudi i njihovi svećtenici sada se više nerviraju i bune protivu onih, koji se dotaknu ličnosti i privatnog života Božijih poslanika, nego protih onih koji hule Boga.

Takav slučaj desio se je i sa napadnutim člancima mojim.

U tim člancima koji veličaju Boga, uzdižu Islam na dostojniju visinu sa onog stupnja na kojeg su ga spustili moji protivnici i njihovi branioci i štite Božijeg poslanika od onog što je blizu (širka); ja sam podvrgao analizi islamske šartove i konstatovao da su ta mudra i visokoj socijalnoj svrsi namijenjena naša poslovanja pretvorena u mehanička djelovanja u koja se ne unosi duša i srce pa time dokazao da su promašila pravu svrhu svoju. Zbog toga sam pored vjerskog posta koji se mora najstrožije održavati i koji se mora saglasiti pravom cilju, predložio i jedan drugi laički ali savjesni i trezvenjački post, kojeg bi se držali svi građani u korist akcije za zimsku pomoć bijednoj i nezbrinutoj braći našoj. Nadalje sam ustvrdio da je Muhamed (a. s.) po samom tekstuelnom značenju osnovne islamske parole kelimei šehadeta na prvom redu Božiji rob, a tek po tome Božiji poslanik, te prema tome pored službenog poslaničkog života u kome nije grešio, živio je privatnim ljudskim životom u kojem može i da pogriješi, pa u Kur'anu vidimo da i prekore dobiva od Svemogućeg Gospodara, n. pr.: Abese ve tevella... Potrudio sam se da potražim uslove pod kojima bi ulema i inteligencija mogla sarađivati i platformu na kojoj bi se mogli sporazumiti, jer od te kolaboracije i sporazuma ovisi napredak muslimana. *Ispitujući te uslove kazao sam da* bi trebalo izdati dobar prevod Kurana i izravno se obraćati na njeg, kako bi se izbavili iz niskog položaja mukalida oni, koji bi mogli da postignu čast mudžtehida i time se odazvati kuranskoj zapovijedi: »Ve kul rabbi zidni ilmen; te da se ostali izvori Islama proglase fakultativnim. Da bi ubrzali izučavanje islamske vjeronauke pa time mogli dati solidniji vjerski odgoj našoj uzdanici omladini, preporučio sam zamjenu arapskih slova sa odgovarajućim latinskim; jer blagodareći tomu u Turskoj je duplirana tiraža Kur-ana.

Sumnjam da bi se mogao naći ikakav pametan musliman, koji bi nešto stvarno imao prigovoriti tome. Ako ima nek istupi muški i bez ustezanja. Sa ubjedljivim dokazima povezanim gvozdenom logikom a ne sa sofističkom mistikom: rekla kazala. Načelnim, akademskim i otmenim raspravama u tome pravcu otvoreni su stupci »Islamskog Glasa«, sigurno rađe vjerskoj, nego laičkoj inteligenciji. *Hatu burhanekum in kuntum sadikin.*

Jedino o čemu bi se moglo diskutovati na akademski način jeste taktika i pitanje oportuniteta, t. j. dali je naša sredina zrela da bi se smjelo javno raspravljati o tim osjetljivim problemima našim. Mnogi drže da bi ta pitanja trebalo prepustiti vremenu da ih ono svojim prirodnim procesom evolucije postepeno riješava i naša bolesna mjesta liječi. Pri tome ukazuju na mnoge vremenom postignute uspjehe i napredne pojave u našem životu.

Usuli džedid se je u našim mektebima posve udomaćio, vjerska nastava i udžbenici dosta usavršili, čak se i latinica pri tome počela primjenjivati, laičko školovanje omladine kod svih naših slojeva postalo popularno, sloboda i emancipacija muslimanke uzela je jakog maha, čak i ni vlaški šešir nije tako zazoran kao ranije, a da i ne spominjemo gologlavce, koji ništa manji grešnici nisu od tantulaša, kao i moda, koja je zahvatila i same velike hodže i njihove domove. Ljudi se od navika odriču sporo, ali od pojmova i shvatanja tako brzo da ni sami ne primjećuju toga. Dakle vrijeme riješava sve, pa će ono elementarnom snagom gurati i unapređiti i muslimane. Ali sada da prevrnemo list i da pogledamo na drugu stranu. Sve to što je do sada riješilo vrijeme, nije ispalo u prilog vjere. Današnji naraštaj muslimana u vjerskom pogledu mnogo je slabiji od ranijeg. Civilizacija koja se prepušta vremenu, može se pretvoriti i u civilizaciju, a kultura u nevolju, ako se ranije ne preduzmu mjere predostrožnosti. Muslimani su danas mnogo naprednji, nego prije par decenija. Ali mi vidimo da su te vremenu prepuštene reforme donijele i loših rezultata. *Oni koji su čekali na sporu evoluciju i odbijali reformaciju doživili su revoluciju, a revolucija najpre razara pa tek onda stvara.* Rusija i Turska najbolji su primjeri za to. Mladost je snaga revolucije a starost reakcije. Kada je mladost pobjedila starost u Rusiji, pojavio se je antireligiozni pokret i među muslimanskom omladinom, koja ruši i džamije i progoni ulemu za to, što ih je držala u vjerskoj stegi. Štedeći bolesni prst mogli bi kasnije izgubiti zdravu nogu, a možda i glavu.

Oportunitet je individualne prirode kao i ukus. Ono što nije oportuno za jednog može da bude za drugog. Koji je samo po srijedi oportunitet koji nas dijeli, tada bi trebalo prešutiti moje članke, a ne napadati i harangirati masu protiv moje osobe u džamiji, koja nije namijenjena polemici. Sa te strane koja me napada, ja bih trebao da zaslužim zahvalnost za to, što sam pokazao toliku kulturnu hrabrost, da u jednoj uskogrudnoj sredini kakova je naša, iznesem u javnost ono što nas najviše tišti i boli.

U svojoj mladosti od svoga rahmetli dobrog oca, šeriatskog sudije, mile majke, kćeri muderiske, koja je i danas možda najpobožnija žena u Sarajevu, u medresi kod svoga tetka uvaženog muderisa rahmetli Pandže, pa kasnije po školama u Turskoj, ja sam dobio tako solidan islamski odgoj, kakvog bi mogli poželjeti i mnogi protivnici moji. U svojoj dvadesetoj godini života bio sam istog mišljenja kao i oni. Kasnije kada sam svoje vjersko i laičko znanje upotpunio sa privatnom studijom i neposrednim proučavanjem samog života, te prodro u samu suštinu vjere u opće, izmjenio sam svoje mišljenje. Da su i moji protivnici proučili onoliko koliko sam ja, siguran sam da bi svoje mišljenje saobrazili mome, pa i sam pojam o Islamu.

*

U svojoj početnoj fazi u kojoj je bio objavljen po Muhamedu a. s. i prikazan u Kur-anu sa demokratskom ideologijom svojom, Islam je bio najliberalniji revolucionarni pokret svoga vremena. Omladina i sirotinja bila je prva koja je prigrlila Islam. Radi toga je Hazreti Omer i mogao kazati da su suvišne sve knjige izuzev Kurana, radi čega mu se i pripisuje u grijeh požar Aleksandrijske biblioteke, što je historijska laž. Hazreti Omer je bio mudar i pravedan halifa, pa je sigurno pri tome, kad bi to moglo biti istina, mogao misliti samo na vjerske knjige, kojima su bile krcate tadanje biblioteke, kao i današnje muslimanske. Oduševljeni Islamom divlji Arapi su za kratko vrijeme postali prvaci kulture i sa punim pravom smatrali su sebe jedinim pravovjernim narodom. Ali ispitivački duh čovječji nije se mogao zadovoljiti ni sa onim što je naučio od Islama. U tajne predjele života i svijeta on je prodirao i dalje i dolazio do novih saznanja i vječnih istina. Kršćanski zapad bio je prvi, koji se je izmirio sa tim saznanjima i istinama, dok su se muslimani odrekli liberalizma u svojoj vjeri i ostali uporni pri starom. Iza toga nacionalni zapad počeo je naglo napredovati i mlitavi konfesionalni istok potiskivati nazad. Danas je islamski istok iza kršćanskog zapada zaostao za nekoliko stoljeća. Osnivač pozitivizma August Kant, zapaža tri faze razvitka u ljudskom životu čovječijem pri objašnjavanju predmeta: teološku (mističnu), metafizičku (apstraktnu) i pozitivističku (eksperimentalnu). Muslimani nisu još preživi ni prvi stadij. Za Muhamed pejgamberovog razvitka i vladavine njegovih savremenika (hulefai rašidina) muslimani nisu poznavali ni mezheba ni tarikata, ni evlija ni turbeta. Prelazeći preko tolikih vjekova, zemalja i naroda pridružili su se i mnogi pritoci sa strana, koji su pomutili čistu i bistru islamsku vjeru. Danas niti smo mi tako prosti i primitivni kao što su bili prvi muslimani, niti je sadašnji Islam tako čist i svjež, da bi nas mogao preporoditi isto onako, kako je preporodio poludivlji arapski narod. Današnji muslimani obrasli su u divlji korov tako, da se na njima i ne primjećuje ono što je dobro i vrijedno. Inače da je današnji Islam onako čist, vrijedan i jednostavan kakav je bio spočetka, muslimana bi bilo najviše na svijetu. Govoreći o Isa pejgamberu, na usta svoga Zaratustre, Niče je rekao: da je taj čovjek (Isa) imao toliko srčanosti, da bi se sam odrekao svoje nauke, kada bi doživio iskustva naša. Govoreći o Muhamed pejgamberu i ja velim: kada bi se taj nedostiživi čovjek povratio i vidio nas muslimane tako zaostale iza sljedbenika njegovih predčasnika drugih pejgambera, sigurno bi se ustručavao da nas prizna umetom svojim.

*

U odnosu prema brzom napretku drugih, muslimani sve više zaostaju, padaju i propadaju. Padanjem muslimana, propada i Islam. Ako propada Islam, treba ga olakšati i lišiti svakog balasta, da bi se spasilo ono što je glavno. Nužda mijenja sve zakone, pa i one kojima se pripisuje svetost. Nesmije se dulje oklijevati. Pri nastupu teškog i sudbonosnog momenta otpada pitanje oportuniteta kao i obziri prema sredini. Krajnje je vrijeme da se postigne neki sporazum, uspostavi planska i sistematska saradnja među duhovnom muslimanskom elitom oba smjera i krila, ulemom i inteligencijom. U prisustvu takvog sporazuma i saradnje postaće bezrazložan svaki strah i pesimizam za budućnost Islama i muslimana. Odlučno, smjelo i oduševljeno krenućemo naprijed. Ne samo korakom, nego i skokom...

E. Bulbulović.

Svečano otvorenje Mekteba u Novom Pazaru

Džematski medžlis novopazarske džamije »Altun-alem« da bi udovoljio svojoj dužnosti i zahtjevu svojih džematlija, prije izvjesnog vremena pokrenuo je akciju da u svom području sagradi jedan sibjan-mekteb. Kad su među građanstvom sakupljeni dobrovoljni prilozi, koji se većinom sastoje od kurbanskih kožica i kad je podijeljena pomoć od Vakufske direkcije u iznosu od 4000 dinara, odmah se energično pristupilo radu projektovanog mekteba. Pomenuti džematski medžlis uspio je, da za kratko vrijeme među svojim — dosta siromašnim — džematlijama sagradi jedan od najljepših mekteba u Novom Pazaru. Mekteb je napravljen od tvrdog materijala, a sastoji se od dvije učione i jedne zbornice.

Otvorenje novog mekteba zvani »Svojbor« izvršeno je 5. januara o. g. u prisustvu mektebske djece i mnogobrojnih građana, među kojima su zapaženi gg. M. Sukić, muftija; I. Pidžanović, šeriat. sudija; Branko Sarafimović, izaslanik polic. vlasti, veliki broj ovdašnjih imama i drugi. Svečanost je otpočela u 9 sati prije podne po utvrđenom programu i to: 1) Jedan mektebski učenik izučio je prvu stranicu »Suretel-fetha«; 2) pretsjednik džem. medžlisa g. Hfz. Ramiz Paljevac, održao je pozdravnu riječ, gdje je pored ostalog napomenuo da je nama jugoslavenskim muslimanima zagarantovana sloboda ispovijedanja uzvišene vjere Islama od strane naše dične narodne dinastije Karađorđevića; 3) g. Riđanović održao je predavanje o potrebi i značaju mektebâ, osvrnuvši se na temeljne islamske dužnosti, na moral, kao i sve drugo što je potrebno za čovjeka da mogne biti pravi sljedbenik vječno savremenog Islama i vrijedan građanin svoje mile otadžbine; 4) recitovanje jedne pjesmice i 5) učenje mevluda i pojedinih kasida na turskom jeziku. Nakon proučenog ašereta, svečanost je završena dovom, a po tom je nastavljen razgovor među prisutnim, da se ugledaju na siromašne, ali vrijedne džematlike »Iltum-alema«, pa da i oni u buduće ovako lijepe ideje ostvaruju.

Hasanović.

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

(Nastavak.)

Da se ponovno povratimo na pred met o kome govorimo. Čim je Ebu-Bekir završio svoj poznati govor digao se Habbab-bin-Munzir, jedan ugledni Eusarija i rekao je: »O zbore ensarijski! Zadržite vlast u svojim rukama. Svijet se nalazi pod vašom zaštitom i niko se neće vama suprotstaviti, a svako će prihvatiti vaše mišljenje. Vi ste ugledni i bogati, mnogobrojni, jaki i odvažni. Svijet će gledati što vi radite i neće vam se protiviti, da bi vaše mišljenje osporio i vaše odluke odbio. Vi ste stanovnici Ebva'a, vama se je iselio Božiji Poslanik, vi spadate među najprve preteče Islama kao i oni (Muhadžiri). Vi ste davali skloništa i vi ste vjerovali prije nego su vam oni došli. Oni su javno Boga obožavali i klanjali Mu se samo na vašem tlu. Namaz se je zajednički klanjao samo u vašim džamijama. Arapi su vašim sabljama dovedeni u ovu zajednicu. U ovoj stvari vi imate najviše zasluga. Ako nas oni (Muhadžiri) neće, onda jedan vladar od nas, a jedan od njih«.

Na to je ustao Omer i rekao: »To je nemoguće, dvije sablje ne mogu stati u jedne korice. Arapi neće biti zadovoljni ni stim da im vi vladate, a da njihov poslanik bude od drugih osim vas. Među Arapima treba da uzmu vlast oni, od kojih je i Poslanik došao i da od njih budu oni koji će upravljati i vladati. To je za nas najjači dokaz protiv svih onih, koji nam se od Arapa suprostave. Ko će nam osporiti Muhammedovu vlast i Njegovo nasljedstvo«.

Vidimo da Omer radijallahu anhu kaže: »Bogami Arapi neće zadovoljni biti, do im vi vladate, a da njihov poslanik bude pripadao drugima«. Ove riječi mirišu na plemensko odvajanje i plemensku nadmoćnost. Hazreti Omer kaže da je taj halifa i vladar od drugih, to jest od Ensarija i ako su Ensarije, Muhadžiri i svi ostali stanovnici arapskog poluotoka Arapi o čemu nema spora. Onda je interesantno kako je moglo doći do toga da se jednom Ensarije kaže da je naš poslanik od drugih osim vas, a znamo da je Bog u Kur'anu poništio sve razlike i prednosti koje su se uživale radi pripadnosti nekom odličnijem plemenu ili narodu. Bog nije samo odstranio tu razliku među arapskim plemenima, nego šta više zbrisana je razlika između naroda i rasa kojima muslimani pripadaju. Svemogući Bog kaže: »O ljudi! (a ne: o Arapi). Mi smo vas stvorili od Adema i Have (kao muško i žensko). Izgradili smo od vas narode i plemena da se tako međusobno upoznajete. Od vas je najplemenitiji koji je najbogobojazniji i koji savršeno izvršava svoje dužnosti«, a ne kaže da je najplemenitiji kod Boga ko pripada plemenu Kurejš.

Zatim se digao Habbab-bin-Muuzir i rekao: »O zbore ensarijski! Uzmite vlast u svoje ruke a ne slušajte riječi ovoga i njegovih drugova. Uzmite vaš dio u ovoj stvari koji vam pripada. Ako vam uskraćuju ono što vi tražite pa prognajte ih sa svog tla i oni će onda i sebi i vama izabrati za glavara onoga koga vi hoćete. Boga mi ste vi dostojniji da ovu stvar uzmete u svoje ruke. Pristupili su da rješavaju ovo pitanje oni koje smo mi svojim sabljama priveli u naše krilo. Bogami ću svakome sabljom stući nos, ko se usprotivi«.

Na ove riječi je Omer odgovorio: »Pošto mi je Habbab odgovorio, meni nema mjesta da s njim raspravljam, jer je još za života Božjeg Poslanika među nama postajala neka prepirka, pa mi je Božji Poslanik zabranio da se s njim prepirem. Zakleo sam se da mu neću nikada reći ružne riječi«.

Na to je ustao Ebu-Ubejde-bin-Džerrah i rekao je: »O zbore Ensarijski, vi ste prvi pomogli i dali ste sklonište, pa nemojte biti prvi koji će mijenjati i razdirati«.

Iza toga je ustao Ensarija Kajs-bin Sa'ad, jedan od vođa plemena Hazredž i rekao je: »O zbore ensarijski! Pazite, mi smo stekli zasluga u borbi sa poganima i mi smo od onih koji su prvi primili vjeru, ali s time smo samo tražili Božje zadovoljstvo i zadovoljstvo vašeg poslanika, te smo tim pokazali našu plemenitost. Nije potrebno da s tim zamaramo svijet, a niti smo mi od toga tražili nekakovu zemaljsku korist. Bog će nas za to nagraditi. Onda Božji Poslanik je iz plemena Kurješ i Njegovi suplemenici imaju više prava da ga naslijede. Bogami ja ne želim da im se suprotstavim u ovoj stvari. Bojte se Boga, nemojte im se protiviti niti im praviti smetnja«.

Dakle kako vidimo ovaj zadnji govornik je poprimio stanovište Kurejšija i poprimio mišljenje da je hilafet našljedan. O tome je, kako je poznato i ranije govoreno.

(Nastaviće se.)

Za naše žene

HAZRETI AJIŠINA UDAJA.

Prva žena našeg pejgambera je bila Hazreti Hatidža. Kad je našem pejgamberu bilo dvadeset i pet godina, oženio se sa Hatidžom i s njom je živio dvadesetipet godina. Hazreti Hatidža je umrla u mjesecu Ramazanu desete godine pejgamberovog poslanstva. Tada je našem pejgamberu bilo pedeset godina. Hazreti Hatidža je umrla u šezdesetipetoj godini života.

Hazreti Hatidža je bila savršena drugarica našega pejgambera i da se pokaže veličina toga bračnog života, dovoljno je samo znati, da je onda, kada je naš pejgamber bio jedini musliman da je Hazreti Hatidža bila prva muslimanka i drugi musliman. Hazreti Hatidža je uvijek i na svakom mjestu, u najtežim časovima kad su neprijatelji muslimana htjeli da ugase zapaljeno svjetlo Islama, odupria se svakom nasilju, podnosila je najveće uvrede i uvijek ostala nerazdruživa družica našeg pejgambera i uvijek ga je sa najvećom ljubavlju pomagala i volila, kad su se svi protiv njega bili digli. Radi toga je Božji Poslanik bio jako ožalošćen kad je Hazreti Hatidža umrla, jer je izgubio najvjernijeg druga koji je s njim zajednički dijelio i radost i žalost. Ova osamljenost iza smrti Hazreti Hatidže je još u većoj mjeri pogoršala život Božijeg Poslanika. Prijatelji i požrtvovni drugovi Božijeg Poslanika znajući kako radi toga On mnogo trpi, nastojali su da ga izvuku iz ove usamljenosti.

Havla-binti-Hakim, žena druga Božjeg Poslanika Osman-bin-Mezuna, koji je umro 2 godine po hidžretu obrati se jednoga dana Božijem Poslaniku i rekne mu: »Božji Poslaniče, ponovno se ženi!« Božji Poslanik je upita s kime, a ona mu odgovori, da ima udovica, a i djevojaka, pa koju on hoće, tu hoće i oni. Pejgamber je upita koje su te, a ona mu odgovori, da od udovica imade Sevda kći Zemina, a od djevojaka Ebu-Bekirova kći Ajiša. Pejgamber odgovori: »Eto ako hoćeš Ajišu«.

Havla izađe od Pejgambera i ode Ebu-Bekiru kući i s njim se porazgovori. Kod Arapa bijaše običaj da prijatelji koji su se dobro volili i držali se kao braća, da se međusobno ne žene i da takim prijateljima ne daju svojih kćeri. Ebu-Bekir to istakne Havli i zapita je, bili to bilo mguće i dozvoljeno. Havla ove riječi Ebu-Bekirove priopći Pejgamberu, na što joj On rekne: »Ebu-Bekir je moj brat po vjeri. Dozvoljeno je vjenčati kćeri braće po vjeri«. Ebu-Bekir se sa ovim složio.

Ali Hazreti Ajiša je bila prije obećana Džubejr-bin-Mutimu. Radi toga je trebalo to obećanje poništiti. Ebu-Bekir upita Džubejra, a ovaj se na to obrati svojoj ženi. Džubejrova porodica je tada pripadala poganima. Džubejrova žena na to odgovori: »Ako ova djevojka uniđe u moju kuću, moj će sin izaći iz vjere, a ja neću da tako bude«, i tako to obećanje bude poništeno.

Ibni-Saad govoreći o vjenčanju Ajišinu iznosi dva slučaja. Po jednom je Pejgamber Hazreti Ajiši kao meher dao jednu kuću, koja je tada vrijedila pedeset dirhema. Ali ako malo pobliže ispitamo vidjećemo, da ne odgovara istini, jer u to doba i najmanja kuća je morala skuplja biti. Prema Ibni-Ishaku Ajišin je meher bio 400 dirhema. Ibni-Saad na jednom drugome mjestu kaže da je njezin meher iznosio 500 dirhema.

Imami Muslim u svojoj zbirci hadisa govoreći o hazreti Ajiši kaže da je meher svake Pejgamberove žene iznosio 500 dirhema, a imam Ahmed u svom »Musnedu« kaže da je hazreti Ajišin meher bio 500 dirhema.

Postoje razna mišljenja o datumu hazreti Ajišina vjenčanja. Učenjak Bedruddin-Ajni u svom komentaru na Buhariju kaže, da se to dogodilo druge godine po hidžretu, opet prema jednoj drugoj vijesti to se dogodilo tri godine prije hidžreta, a po nekima na godinu i po prije hidžreta. Opet neke druge vijesti kažu da se je Pejgamber vjenčao sa Ajišom tri godine iza smrti Hatidžine. Neki pisci životopisa Pjegamberova kažu, da se On vjenčao sa Ajišom iste godine kad je umrla Hatidža.

Ako se utvrdi datum smrti Hazreti Hatidže, onda će biti moguće odrediti i datum Ajišinog vjenčanja. Po nekim vijestima je hazreti Hatidža umrla pet godina prije hidžreta, po nekima na četiri, a po nekima na pet godina. U ovim nejednakim vijestima je svakako mjerodavno šta sama hazreti Ajiša kaže. Buharija i imami Ahmed donose dvije različite vijesti od Ajiše. Po jednoj vijesti ona se udala treće godine po smrti Hatidižnoj, a po drugoj iste godine kad je umrla Hazreti Hatidža.

Prema utvrđenom sudu večine učenjaka Hatidža je umrla desete godine po poslanstvu to jest tri godine prije hidžreta u mjesecu Ramazanu. Vjenčanje Božjeg Poslanika sa Ajišom se zbilo iste godine mjesec dana po smrti Hatidžinoj u mjesecu ševvalu ili 620. godine po Isau u mjesecu maju. Hazreti Ajiša je vjenčana u onoj godini kad je umrla Hazreti Hatidža, ali bračne veze su uspostavljene tek kasnije tri godine.

LISTAK

Džemila hanumica Zekić:

Nevjernik

(Crtica iz mahalskog života.)

Na visokom prozoru, naslonjena rukama na demire sjedila je djevojka blijeda i zamišljena. Kao kapljice bistre rose na proljetnim ljubičicama, caklile su se suze u njenim plavim očima. Izraz njenog lijepog lica odavao je patnju i bol. Šta je natjeralo ovu djevojku da u gluho doba noći sjedi na porzoru? Ko zna?

Napolju je noć pjevala svoju monotonu pjesmu. Nebo je bilo prekriveno oblacima, za koje se je sakrio mjesec i nekoliko zvijezdica, iz daljine dopirali su zvučni akordi pjesme, koji su ulijevali radost u dušu bijedne djevojke:

Otkako sam sevdah svezo,
Nikad rahat nisam bio,
Dertli sam ti i odviše,
Pa od derta, aman, sve bih pio...

Zvuci pjesme počeli su je zanositi i opijati. Suze su iščezle, a u lice je počela navirati krv. Na usnama se je pojavio slatki smiješak. Ona se još jače privila uz demire blago šapćući:

— To je on, on, poznajem ga po glasu, Enver moj, ljubav moja...

Pjesma se još čula:

Ništa slađe nisam pio,
Od šerbeta najslađega,
Žto ga daju usta tvoja,
Čuj Selimo, dušo moja!

I najzad pjesma zamuče. Zavlada opet mir. Djevojka se rastuži i poče da jeca... Teške misli zaokupiše je. Možda on ode drugoj. Slutnja joj se obistinila.

Malim puteljkom, što vodi u drugu mahalu, išao je Enver s prijateljima drugoj pod prozor. Pod noge je strpao ljubav Seliminu i zakletve, koje joj je dao. A kako i ne bi. kad je ona siromašna, a majka mu je našla Zulejhu, begovsku kćerku, koja nije lijepa kao Selima, ali je zato bogatija. Večeras je pošao da je zaruči. I prsten je ponio. Jedan prijatelj potsjeća ga na Selimu i pita, zašto ju je ostavio.

Zato, odgovara hladno mladić, bezdušnik, — što nema blaga, zlata i srebra, a to stvara blagostanje i mir u životu.

— Varaš se, varaš, odgovara mu prijatelj. — To je puka laž. Ljubav, samo ljubav, stvara život, dragi moj. Pravo je rekao jedan perzijski pjesnik:

Što na ovom svijetu živi? —
S golubicom golub bijeli,
Jer je samo ljubav život,
Samo ljubav sreću dijeli.

Ali Enver okrenu govor na drugo i brzo stigoše pod prozor Zulejhe. Jecaji violina probudiše je i ona se javi, rastirući bijelim rukavom pospane oči, na pozoru.

— Jesi li spremna, reče joj Enver i ne pozdravivši je uobičajenim pozdravom,. Ja sam doveo prijatelje i donio zaruku. Sad odmah moraš ići samnom.

— Spremna sam, odgovori brzo sva sretna i blažena djevojka. Otrči brzo k majci, jer nikog više nije imala do nju, zagrli je, poljubi, zamoli da je blagoslovi i izađe na ulicu. Enver joj stavi prsten na bijeli prstić desne ruke i pođoše, ne govoreći ništa.

Prolazeći kraj kuće Selimine, Enver baci pogled na prozor i spazi nju, djevojku, koju je ljubio velikom ljubavlju i kojoj se je kleo, da će je uzeti. U srcu mu se probudi opet stara ljubav i čista i žarka, prema djevojci, koju je izabrao sam na molbu svoga srca a nisu mu je drugi preporučili. Mnoge, slatke uspomene, za koje je mislio, da su već mrtve, oživješe opet. On pade u zanos, kad se sjeti one čarobne ramazanske večeri, kad ju je vidio prvi put, lijepu, nježnu, bezazlenu. Pa onda se sjeti druge večeri, kad je prvi put progovorio s njom i najzad one Bajramske večeri, kad joj je otkrio svoj sevdah, osjećaje mladenačkog srca. Tepao joj, uzdisao i plakao slatkim suzama prve ljubavi. Nešto ga je bocnulo u srcu, kad se je sjetio, da joj se te večeri zakleo na vječitu vjernost. Zlatne zvijezde i blijedi mjesec bili su svjedoci toga. Gledajući sada u njezine duboke, baršunaste, tamno plave oči, koje su s visokog prozora, odsjevale kroz mrak čarobnom svjetlošću u njezine crne kose, tamnije od ponoći, u njezine rumene usnice, napola otvorene, on se izgubio. Zaboravio je na sve, na mladu, na prijatelje. Zanešen uspomenama i njenim likom, koji mu je igrao pred očima, on kriknu kao ranjeni jelen:

— Selmo, ljubavi moja, ljubljena i slatka, šta uradih, oprosti mi, draga moja oprosti...

Ali su ga prijatelji brzo umirili i odveli dalje. Zulejhu su utješili s riječima:

— On će to sve zaboraviti u zagrljaju tvome.

Lijepa Selma se je iznenadila i sa strahom gledala dolje, u mrak, ne znajući šta se događa. Srce joj se uznemirilo, jer joj se činilo, da poznaje onaj glas, sličan je glasu crnookoga Envera, njezinog dragana, koji ima nježno lice, zamamne nausnice i vitak stas i koga ona ljubi svom snagom svoga života.

Kad su Enver, Zulejha i malobroji svatovi izgubili u daljinu, Selma je duboko u pluća udahnula svježega vazduha, zagleda se u plavetno nebo zatvorila prozor i legla u postelju. Brzo je zaspala, sanjajući svoga Envera kako joj se smiješi... tepa,,, a njeno srce tone, tone... u nekoj slatkoj milini. Tek u jutru je doznala od jedne kone, da joj se dragi oženio. Uzeo je njezinu drugaricu. Ona pod pritiskom tih riječi nije se mogla uzdržati, pala je na pod, uhvatila se za srce i zaplakala, tužno zaplakala, za izgubljenom srećom. Taj događaj ubio ju je. Nigdje nije izlazila iz kuće, bilo ju je

PENZIONERI NE MOGU BITI PRIMLJENI U DRŽAVNU SLUŽBU.

U prošlom broju našega lista donijeli smo jednu noticu u kojoj se kaže da je ministarstvo financija donijelo riješenje po kom se ne mogu uopće penzioneri zaposliti kod države ni državnih preduzeća. Ovo je riješenje stupilo na snagu 1. januara. 1936.

Povodom donošenja ove notice sjetili smo se da bi trebalo i u našoj Vakufskoj direkciji sve penzionere koji su zaposleni u vakufskoj službi otpustiti i na njihova mjesta postaviti mlađe nezbrinute sile i tako dati mjesta onima koji imaju odgovarajuće kvalifikacije. Nije pravo da se obezbijeđeni zaposluju po drugi put, dok drugi bez zaposlenja stradavaju.

PREMJEŠTENI.

U ime Nj. Vel. Kralja, Kraljevski Namjesnici premjestili su: Ahmed ef. Mulalića, šer. sudiju iz Brčkog u Teslić, a Zuhdi ef. Gavranovića iz Teslića u Brčko, obojicu po potrebi službe.

PREKO 7000 DINARA PRILOGA NAŠEM »MERHAMETU«.

Na prvi dan Ramazanskog Bajrama kao i svake godine u avliji Begove džamije kupljeni su dobrovoljni prilozi za »Merhamet«.

I ako je privredna kriza uhvatila sve naše slojeve, ipak se je sakupilo priloga preko 7000 dinara.

Ovom prilikom ćemo iznijeti jednu činjenicu, koja je porazna za imućniji svijet, jer se je opazilo, da priloge u većini slučajeva daje srednji stalež, dočim bogatiji i imućniji se ogluše i bez imalo osjećaja prolaze pokraj stola za sakupljanje priloga ne spustivši u kasetu ama ni jednog dinara. Ovo je svakako interesantna pojava.

IZ KONJICA:

GODIŠNJA SKUPŠTINA »JUGOSLAVENSKOG KLUBA« U KONJICU.

Dne 12. januara u prostorijama Jug. Kluba, održana je glavna godišnja skupština u 10 sati prije podne.

Predsjednik društva Ali ef. Salihkadić otvorio je skupštinu i zahvalio se prisutnim članovima društva. Pritom je naročito istakao svijest omladine, koja se redovito okuplja u društvu i tako se čuva zlih posljedica današnjeg razvratnog života. Iza toga je dao riječ sekretaru R. Hadžimehanoviću, koji je podnio tajnički izvještaj. Zatim su iznijeli svoje izvještaje blagajnik J. Pirkić, knjižničar Ali ef. Dizdarević i ekonom A. Nikšić. Svi su izvještaji primljeni i izražena zahvalnost bivšem odboru na radu i podijeljena mu je razrješnica.

Jednoglasno je izabran novi odbor u koji su ušli: Smailbeg Kosovac, predsjednik; Jusuf ef. Hadžić, potpredsjednik; Ibrahim Hadžizukić, sekretar; Jusufaga Pirkić i Fehim Zukić, blagajnici; Refik Hadžimehanović, knjižničar; Asimaga Nikšić, ekonom; odbornici bez funkcije: Mustajbeg Hadži Husejnović, Nazif Begtašević i Mehmed Hadžialić. U nadzorni odbor ušli su: Avdaga Begović i Vejsil Sokolović, a u revizioni odbor: Branko Brbović i Ismail Mulić.

Društvo je u 1935. god. postiglo lijep uspjeh i u moralnom i u materijalnom pogledu.

Želimo mnogo sreće novom odboru te da postigne bolju uspjeh u svom budućem radu.

Refik.

IZ NAŠE KRAJINE:

ZAPOSTAVLJANJE SIROMAŠNE TALEBE.

U nas u Krajini oduvijek je bio običaj, da se uz Ramazan raspodjeli medresanska taleba po džematima na praksu, da ono što su u medresi učili primjenjuju, da dođu u kontakt sa ehalijom, upoznaju narodnu psihu i narodne običaje, te upoznaju dobre i zle strane našeg svijeta.

Naša ehalija uvijek je znala cijeniti učene ljude kao i one koji su na putu za naukom (talebom), znala je teške financijske prilike oko izdržavanja učenika po naučnim zavodima, pa ih je za to izdašno pomagala, a još i danas pomaže. Osobito medresansku talebu, gajeći nadu u njima, da će se oni danas sutra najbolje odužiti svojoj okolini. Zato obično uz Ramazan, talebi koja im se dodijeli daju sadakai-fitre i zećat. Količina tih priloga ovisi prema veličini džemata i imućstvenim prilikama džematlija.

Uprave medresa bile su u toj raspodjeli nadležne i obično su slali siromašne talibe u bolje džemate i to je bilo najpravilnije, jer su imali sve podatke o talebi: o imućstvenim prilikama njihovih roditelja, o vladanju, marljivosti i uspjehu talebe. Zadnjih godina Sreska vakuf. povjerenstva u područnim džematima preuzeli su tu raspodjelu u svoje ruke i već se je opazila nepravilnost, a osobito zadnjeg Ramazana. Naravno da su siromašni talibi morali biti zapostavljeni. Talibi — sinovi najimućnijih ljudi u srezu dobili su najbolje džemate i sa dobivenim ramazanskim prilozima mogu se čitavu godinu u medresi izdržavati i ako bi njihovi roditelji prema imućstvenim prilikama po propisima Islama dužni bili pored svoga sina — taliba još jednog siromašnog taliba uzdržavati. Siromašni talibi koji su bez roditelja ili bez imetka ili su dobili siromašne džemate za ramazanski prilog, nisu mogli ni gumene cipele kupiti ili nisu nikakva džemata ni dobili. Iz toga se vidi, da se malodušni protekcionizam i grubi materijalizam sebičnih ljudi ne zajažljiva apetita uvukao u tu našu plemenitu i humanu stvar naše ehalije da je unište ili da te sirotinjske kapljice prihoda navrate u svoja materijalistička vrela, kako bi u obilju plivali, a sirotinja neka strada, netreba ni da živi. Zato pitam imame i ehaliju, da li će u buduće dozvoliti, da se njihovom sadakom soli more ili da ista dolazi ondje, gdje je propisima Islama određena. Nadam se da će gg. imami putem svojih organizacija tražiti, da podjela talebe uz Ramazan pređe isključivo u nadležnost uprave medrese i imamskih organizacija, jer sam uvjeren da se tada ne bi siromašna taleba zapostavljala.

Krajišnik.

JEDNA SOCIJALNA MANA POD SARUKOM...

Nekoji pojedinci pod sarucima, koji su godinama patili služeći kao sitni seoski imami nezaštićeni i bez ikakve budućnosti, a ovisni o milosti i nemilosti neprosvjećenog seljaka, prolazili su kroz mnoge peripetije u životu i doživljavali mnogo neprilika. Sreća ih je poslužila i došli na viši položaj do kojeg slučaja ne dođoše možda zaslužniji, osiguraše svoju budućnost i njihova čitava jednogodišnja plata pretvori se u jednomjesečnu.

Danas kad bi trebali taj položaj cijeniti i odužiti se svome pozivu vidimo ih kako po više sati provode u kafanama, a ljeti i pred kafanama u kakvu besposlenu a nekad i nepristojnu društvu uz karte, domine ili koji drugi hazard. Ako im se prigovori za tu njima nepristojnu zabavu obično odgovore da je to mubak i da to čine razonode radi. Naša zaslijepljena mladež a ponekad i stariji znaju na hazardu jedini kaput pa i koju vrijedniju stvar založiti i kad ih odvraćamo od te zaslijepljenosti jednostavno se brane pozivajući se na tu »mubah ulemu«. Zar ta ulema nije imala prilike vidjeti i čuti koliko je kuća taj nesretni hazard razrušio, koliko je familijarnih nesreća prouzrokovao i koliko je ljudi na robiju spremio. Kad toga ništa ne bi bilo, zar se ne sjećaju uzvišenog hadisa: »Najveća je šteta za čovjeka provoditi vrijeme u besposlici«.

Zar može ta naša »mubah ulema« u današnjem vremenu biti besposlena i bezbrižno gledati kako na sve strane padamo, kako naše mahale pokazuju tužnu sliku, koliko svaki dan susrećemo prosjaka, koliki broj viđimo nepismenih, kako naši težaci slabo obrađuju zemlju i t. d., i t. d. Smije li ta »mubah ulema« biti besposlena, smijuli davati potstreka drugima na hazard? O tom treba da povedu računa nadležne vjerske vlasti.

Posmatrač.

IZMJENA POŠTANSKE TARIFE.

Prema specijalnim sporazumima o pošti i telekomunikacijama zaključenim između država Male Antante i Balkanskog sporazuma, poštanske takse za ojedine vrste pošiljaka mijenjaju se počev od 1. januara 1936. godine prema slijedećem:

1. Za Čehoslovačku:

1. Obična pisma do 20 gr. težine 3. Din., za ostale jedinice težina takse ostaju nepromjenjene.

2. Za vrijednosna pisma i kutije taksa po vrijednosti: za svakih 300 franaka zlatnih ili dio ove vrijednosti po 4.50 Din.

3. Knjige, brošure ili note u koliko odgovaraju uslovima propisanim odredbama člana 34. tač. 3. međunarodne poštanske konvencije zaključene u Kairu; za svakih 50 gr. ili dio ove težine po 0.25 Din.

4. Taksa za pakete smanjuje se za 25 zlatnih santima ili za 3.50 Din. za svaku stopu težine od naših terminalnih taksa.

stid, postala je i zamišljenom. Osjećala se poniženom ostavljenom.

Enver je ispočetka živio u zadovoljstvu sa Zulejhom, ali ju je poslije zamrzio. Počeo ju je tući, jer je nije volio. Privuklo ga je samo njezino blago. I jednog dana došlo je do razvoda. On je otišao kadiji, kazao mu da se ne slažu i pustio je. Ona se vratila majci, osramoćena, noseći u utrobi još jedan život. Enver, gonjen čežnjom, počeo je opet oblijetati oko Selme, ali je ona bila mudra i prezrela ga je.

Selma se udala za čestitog i dobrog mladića i zavolila ga. U braku je živjela srećno okićena slatkom dječicom kao ruža sitnim pupoljcima.

Zulejha je misleći stalno o Enveru, poludila. Trčala je po ulica raspuštene kose. Svijet se zgražao i čudio se šta bi od onako lijepe djevojke. Kuću je mrzila, noću je spavala po ulicama. I jednoga dana porodila se. Dijete je ostalo a nju su otpremili u zavod za umobolne.

Enver je plakao, gorko plakao, jer je on bio uzrok svemu tome, a u ušima su mu zvonile istinite riječi perzijskog pjesnika:

»... Jer je ljubav samo život,
Samo ljubav sreću dijeli...«

GODIŠNJA SKUPŠTINA ZANATLIJA SREZA PRNJAVORSKOG.

Na 4. ov. mj. održana je skupština zanatlija sreza prnjavorskog, koja je bila slabo posjećena.

Nakon primanja izvještaja o prošlogodišnjem radu Udruženja, podnio je izvještaj nadzornog odbora Mustafa Odobašić, brijač, u kojem je apelovao da se življe radi, pa se je onda prešlo na izbor nove Uprave Udruženja. Za predsjednika ponovno je biran raniji predsjednik Muhamed Pirkić.

Ing. Omanović Salih — Sarajevo:

Zimski pejsaži

Mirno počiva priroda u bijelom ruhu. Debele i ledene naslage snijega sručile su se u doline, na vrhovima planina, po prevojima i na izloženim mjestima, gdje zavejava snažna i ledena bura. Sva se priroda odmara u monotonom zimskom snu i rekao bi da je vječno zaspala.

Na predvečernjem zapadu rumeni se nebo, iz njega izbija studen mraz i led; nad tim se crvenilom opružili crni i mrki oblaci kao da se hoće izliti u snijeg, mećavu i led. Pod tim istim nebom strše vrhovi naše Treskavice, Romanije, Bjelašnice i Jahorine i preko njihovih vrhova stalno struji ledena bura i hladna magla. U pustoj zgradi za metereološka opažanja na Bjelašnici sjedi pazitelj i osmatrač promjene vremenskih prilika i ništa ga ne zabrinjuje: niti neugodna samoća, niti brujanje i ciktanje bure, pa ni urlikanje krvožednih vukova na podnožju Bjelašnice u četinjastoj šumi. Nitko od planinara i smjelih skijaša ne pomalja se, da posjeti ovog osamljenika na ovakom vremenu, čiji život naliči na preživljavanje kaluđera i nekih drugih bogougodnika.

Ispod visokog snijega na bijeloj Jahorini strši ponosno odoljevajući svakoj nepogodi planinarska kuća. Kroz dimnjak se lagano diže zgusnuti dim u pravcu neba, a naokolo lete veseli skijaši, gube u snježnoj magli i opet se vraćaju u tople prostorije ove osamljene kuće. To je još jedino, što prekida samoću i jednolikost ovog zimskog kraja.

Na podnožju ponosne Jahorine pružaju se divlji i pusti šumoviti krajevi hajdučke Romanije i pitome Ravne planine. Tu mirno strše vite jele, skromne omore i stoljetne bukve, zarasle u mahovinu, pune duplji, iz kojih su proljetos izletjele vesele ševe, vragoljaste sjenice i divlje žune i djetlići... Pod debelim plaštem leda i snijega savijaju se grane vite omore i jele, lome se i sprječavaju svaki prilaz u ovaj kraj, u kojem je zamro svaki život. Ovo se drveće odmara, da bi se na proljeće probudilo sa nabujanom snagom i punim životom. Ne čuje se više glas šumskih ptica pjevačica, niti muklo i iznenadno udaranje žune kljunom u trulu koru, tražeći ličinki i jaja šumskih štetočina — potkornjaka. Ne osjećate ni onog šumskog vonja, koji liči na trulež panjeva, klada i izumiranje korova i divljeg šiblja.

Na visokim alpinskim pašnja cima: Morinama, Kupresu, Soninama, Vran planini i ponosnom Maklenu zamro je svaki život, pa kako je sada ugodno sjećanje na bujni život ovih krajeva u ljetno doba?! U rano proljeće iscvjeta tu na stotine raznih biljki i poljskog cvijeća i stvara šaroliki prirodni sag, po kojem se razliježe vesela pjesma čobanice uz tananu preslicu i uz pratnju budnog ovčarskog psa. Taj je život zamro i željno očekuje, da se opet probudi.

Na ovim pustim pašnjacima pod debelim plaštem snijega miruje »Svatovsko greblje« i »djevojačko groblje«, gdje je u mećavi i vihru našla smrt mlada sa svatovima ili je tu zalutala mlada i zdrava čobanica u kasnu jesen. Tu su Vam i grobovi neiskusnih prolaznika i putnika zaboravljeni od svakog i bez ičije njege.

Na tom im je mjestu magla, mećava bura i studen pripremila vječiti počinak.

Niz strme stijene dugodoline i uvale rijeke Prače i Drine, vise debele i po 2 metra duge ledenice, stvorene naglom promjenom temperature i pojačanom studeni zamagljene rijeke Prače i Drine. Ove su ledenice raznog oblika nanizane na stijene kao zubci na djevojačkom češlju. Prača i Drina nehajno teču, puše u ledenoj magli pa jedva primjećuješ okolicu i golo stijenje, po kojem strši po koji osamljeni bor.

Pri brežuljku na jednoj strmini pomaljaju se male seljačke kuće sa bijelim krovovima, okružene torovima punim ovcama i veselim janjcima. Naokolo su ponizani plastovi sijena i slame. Po gdjekoji je stog načet, pa po njima lepršaju plašljivo gladni vrapci tražeći pokoje zrnce pšenice u otrešenoj slami.

U ravnici podnu tih kućica zdrava ženskadija razbija debeli led u potoku, udara palicom i pere svoje djevojačko rublje ili grabi vodu iz stubla (vrela) na podnožju brijega.

Podne je i sunce, nisko plovi nebom i rasiplje blage zrake kroz gustu maglu u ovoj dolini. Daleko pod nebom izmiče jato ždralova i divljih gusaka leteći prema jugu u tople krajeve i nagovještavajući još dugu i tešku zimu i studen. Pogdjekoja od ovih jadnih putnika pada na snježnu ravnicu pokraj potoka izmorena dugim putem i premorena gladu, da ovdje potraži hrane ili nađe svoju smrt.

Take i slične slike stvara nam vječna priroda svake godine pružajući nam ugodnu zabavu i toplu razonodu u monotonom zimskom dobu.

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: Stjepan Vrček.